

**Το νομοθετικό πλαίσιο του Διαδικτυακού Στοιχηματισμού στη χώρα μας. Ο ρόλος της
ΕΕΕΠ. Διαδικτυακός Στοιχηματισμός και Χορηγίες**

Γιαννακόπουλος Φώτιος

**Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για τη
μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων απόκτησης Διπλώματος Μεταπτυχιακών
Σπουδών στην «Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών και Επιχειρήσεων» του Τμήματος
Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού του Παν/μίου Πελοποννήσου στην
κατεύθυνση «Μάνατζμεντ Αθλητικών Οργανισμών & Επιχειρήσεων»**

**Σπάρτη
(2022)**

Εγκεκριμένο από την Εξεταστική Επιτροπή:

Επιβλέπων: Παπαλουκάς Μάριος-Δανιήλ, Καθηγητής

2ο Μέλος: Στρίγκας Αθανάσιος, Αναπλ. Καθηγητής

3ο Μέλος: Χατζηγιάννη Ευθαλία, Αναπλ. Καθηγήτρια

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 18 (Λόγοι και διαδικασία διαγραφής από το ΠΜΣ) του Κανονισμού Λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, δηλώνω υπεύθυνα ότι για τη συγγραφή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής μου Εργασίας (ΜΔΕ) δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από εφημερίδα ή περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Ημερομηνία: 13/02/202

Ο Δηλών

Γιαννακόπουλος Φώτιος
(Υπογραφή)

Copyright © Γιαννάκοπουλος Φώτιος, 2022

Με επιφύλαξη κάθε δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Γιαννακόπουλος Φώτιος: Το νομοθετικό πλαίσιο του Διαδικτυακού Στοιχηματισμού στη χώρα μας. Ο ρόλος της ΕΕΕΠ. Διαδικτυακός Στοιχηματισμός και Χορηγίες (Με την επίβλεψη του Μάριου Δανιήλ Παπαλουκά, Καθηγητή)

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξεταστεί και να αποσαφηνιστεί το νομοθετικό πλαίσιο του διαδικτυακού στοιχηματισμού στη χώρα μας, εστιάζοντας στον ρόλο και στον χαρακτήρα της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίου, στο ζήτημα του εθισμού στα τυχερά παίγνια και στις πρακτικές του Υπεύθυνου Στοιχηματισμού και τέλος, πώς οι στοιχηματικές online εταιρείες αξιοποιούν και εντάσσουν τη μέθοδο της χορηγίας στα αναπτυξιακά τους σχέδια. Η επιλογή του θέματος δεν ήταν τυχαία, λόγω του εργασιακού περιβάλλοντος του ερευνητή και καθώς παρατηρείται ραγδαία αύξηση ενδιαφέροντος για τον συγκεκριμένο τομέα από την ίδια τη κοινωνία. Αξιοποιήθηκε η μέθοδος της ποιοτικής έρευνας, με τη συλλογή και μελέτη διατάξεων από την ελληνική νομοθεσία, ακαδημαϊκών βιβλίων και άρθρων, υλικού και στατιστικών από το διαδίκτυο. Επιπροσθέτως, διεξήχθησαν 3 ημι-δομημένες συνεντεύξεις. Το δείγμα ήταν ευκολίας και επελέγη με βάση την πρόσβαση του ερευνητή στα ερωτώμενα πρόσωπα, λόγω του κοινού τους εργασιακού τους περιβάλλοντος. Το δείγμα αποτελείται από 4 συνολικά άτομα που σχετίζονται οι υπαλληλικές τους αρμοδιότητες άμεσα με τα ζητούμενα της εργασίας. Οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν μέσω διαδικτύου και υπήρξε η σύμφωνη γνώμη τόσο των υπαλλήλων όσο και της ίδιας της εταιρείας για τη συμμετοχή τους στην έρευνα. Όλοι οι συνεντευξιζόμενοι ενημερώθηκαν για τον εθελοντικό και προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής τους, για την ανωνυμία των συζητήσεων, για τη μη χρήση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του και ασφαλώς για τη αποκλειστική χρήση της έρευνας για ακαδημαϊκούς και μόνον λόγους από τον ερευνητή και το ίδιο το πανεπιστήμιο. Τα αποτελέσματα των συζητήσεων επιβεβαίωσαν ότι ο διαδικτυακός κόσμος του στοιχήματος χρειαζόταν άμεσες νομοθετικές παρεμβάσεις, ότι οι πρακτικές που έχουν σχεδιαστεί, συμφωνηθεί και αποφασιστεί, υλοποιούνται και στη πράξη με απτά και σημαντικά αποτελέσματα τόσο στον τομέα του

Υπεύθυνου Στοιχηματισμού όσο και στον κομμάτι της ανάπτυξης χορηγιών.

Λέξεις κλειδιά: *Νομοθετικό Πλαίσιο, Διαδικτυακός Στοιχηματισμός, Χορηγίες*

ABSTRACT

Fotios Giannakopoulos: The legal framework of Internet Betting in our country.

The role of the EEEP. Online Betting and Sponsorships

(With the supervision of Marios Daniel Papaloukas, Professor)

The purpose of this report is to examine and clarify the legal framework of online gambling in our country, focusing on the role and the features of the gambling supervision and the control committee, the issue of gambling addiction and the practices of the gambling manager and finally, how online betting companies utilize and integrate the sponsorship method into their development plans. The choice of the topic was not random, due to the working environment of the researcher and as there is a rapid increase in interest in this field by society itself. The method of qualitative research was utilized with the collection and study of provisions from the Greek legislation, academic books, articles, and statistics from internet sources. In addition, 3 semi-structured interviews were conducted. The sample was convenient and was selected based on the researchers access to the respondents, due to their common work environment. The sample consists of 4 people in total whose employee responsibilities are directly related to the job requirements. The interviews were conducted online and there was the consent of both the employees and the company itself for their participation on the research. All interviewees were informed about the voluntary nature of their participation, about the anonymity of the discussions, about the non-use of sensitive and personal data and of course about the exclusive use of the research for academic reasons only by the researcher and the University itself. The results of the discussions confirmed that the world of online betting needed immediate legislative interventions, practices that have been structured, agreed and decided are being implemented in practice with important results both in the field of responsible betting and in the area of sponsorship development.

Keywords: *Legal Framework, Online Gambling, Sponsorship*

*Η παρούσα εργασία είναι αφιερωμένη στην οικογένειά μου, Δημήτρη, Βούλα, Μίμη και Φοίβο.
Τους ευχαριστώ για όλη τη στήριξη όλο αυτό το καιρό.*

Επίσης, η συνεισφορά των συμφοιτητών μου, των καθηγητών μας, του επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Παπαλουκά, της εταιρείας KaizenGaming για την άμεση ανταπόκρισή της ήταν καθοριστικές για την ολοκλήρωση του παρόντος πονήματος.

Τέλος, ευχαριστώ το συγκεκριμένο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα για όλες τις παροχές και τις όμορες στιγμές που μας χάρισε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	IV
ABSTRACT	V
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	VI
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	VII
I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
Σκοπός και σημασία έρευνας.....	11
Λειτουργικοί ορισμοί.....	12
II. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	15
Φορολογία Κερδών	15
Υποβολή Καταγγελιών	19
Οι Εταιρείες Που δραστηριοποιούνται στην χώρα Μας	26
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΕΕΠ	29
Όραμα και Αποστολή	29
Αξίες, Αρχές και Κανόνες Λειτουργίας	30
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	32
ΔΥΑΔΙΚΤΙΑΚΟΣ ΣΤΟΙΧΙΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ	36
Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη	44
III. ΜΕΘΟΔΟΣ	47
Δείγμα	48
Μέσα Συλλογής Δεδομένων	48
Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων	49
Δεοντολογικά Ζητήματα	51
IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	53
V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	56
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	57
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	61
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΙΜΑΤΩΝ	62

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Φορολόγηση κερδών ανά δελτίο.....	17
Πίνακας 2. Φορολόγηση κερδών ανά συνεδρία	18
Πίνακας 3. Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου (2019) από Τυχερά Παίγνια	19
Πίνακας 4. Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου (2020) από Τυχερά Παίγνια	20
Πίνακας 5. Αθλητικές Χορηγίες Stoiximan/Betano	39
Πίνακας 6. Αθλητικές Χορηγίες Betshop	40
Πίνακας 7. Αθλητικές Χορηγίες Bwin	42

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1. Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου (2019) από Τυχερά Παίγνια	18
Γράφημα 2. Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου (2020) από Τυχερά Παίγνια	19
Γράφημα 3. Καταγγελίες/Αναφορές 2019	21
Γράφημα 4. Καταγγελίες/Αναφορές 2019 ανά Θεματική Ενότητα	22
Γράφημα 5. Καταγγελίες/Αναφορές (Ενέργειες) 2019	23
Γράφημα 6. Καταγγελίες/Αναφορές 2020	23
Γράφημα 7. Καταγγελίες/Αναφορές 2020 ανά Θεματική Ενότητα	24
Γράφημα 8. Καταγγελίες/Αναφορές (Ενέργειες) 2020	25
Γράφημα 9. Παγκόσμιες Δαπάνες σε χορηγίες από το 2007 έως το 2018	38
Γράφημα 10. Οι προβλέψεις για την αυξητική τάση της Αθλητικής Χορηγίας από το 2020 μέχρι το 2027.....	38

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δραστηριότητα του ανθρώπου με τα τυχερά παιχνίδια εντοπίζεται χιλιάδες χρόνια πριν την γέννηση του Χριστού. Αρχαιολογικά ευρήματα ανέδειξαν κατασκευές ζαριών, όπου τα συγκεκριμένα ζάρια χρησιμοποιούνταν από μάγους που μπορούσαν να προβλέψουν το μέλλον, πριν αυτά εξελιχθούν σε τυχερά παιχνίδια. Δεν είναι εφικτό να προσδιοριστεί ακριβώς χρονικά πότε ξεκίνησε η ενασχόληση του ανθρώπου με το στοίχημα, ωστόσο είναι βέβαιο πως απευθείας τον γοήτευσε.

Στην αρχαία Κίνα το 2300 π.Χ. και στην αρχαία Αίγυπτο το 1500 π.Χ. παρατηρούνται δραστηριότητες παρεμφερείς με τα παιχνίδια της τύχης. Στην Ρώμη, υπήρχε το περίφημο Circus Maximus, ο Μέγας Ιππόδρομος, όπου ήταν ένας χώρος ψυχαγωγίας του πλήθους και φιλοξενούσε εκτός από ιπποδρομίες αγορές και πονταρίσματα. Στην αρχαία Ελλάδα, πολλές πηγές επιβεβαιώνουν πως οι πρόγονοι μας είχαν ιδιαίτερες σχέσεις με τα τυχερά παιχνίδια, με κάποια από αυτά μάλιστα να τα παίζουμε και σήμερα με άλλη βέβαια μορφή. Ειδικότερα, στην Μινωική Περίοδο, με βάση τα ευρήματα της Ζάρκου, ειδικοί πίστευαν ότι οι Μινωίτες έπαιζαν ένα είδος πόκας. Δημοφιλή παιχνίδια στην αρχαιότητα (3ος αιώνας π.Χ – 5ος αιώνας μ.Χ) ήταν η ζωομαχίες, μάχες δηλαδή μεταξύ ζώων, όπως τα σκυλιά και οι κόκορες, η Οστρακίνδα, το γνωστό κορώνα γράμματα αλλά αντί για νόμισμα είχαν όστρακο , η Τήλια, το σημερινό περίπου τάβλι και το Κήθιον, το σημερινό μαρμπούτι. Και στην Βυζαντινή Περίοδο η νομιμότητα των τυχερών παιγνίων εξαρτιόταν από τον εκάστοτε αυτοκράτορα. Για παράδειγμα, ο Θεοδόσιος τα επέτρεπε, ενώ ο Ιουστινιανός όχι. Ακόμη και στην Ελληνική Μυθολογία γίνεται αναφορά για τυχερά παιχνίδια όπου σημειώνεται πως ο Δίας, ο Ποσειδώνας και ο Άδης έριξαν κλήρο για να χωρίσουν τα τμήματα του σύμπαντος. Βλέπουμε δηλαδή πως οι απλοί άνθρωποι και όχι μόνο η υψηλή κοινωνία λάτρευαν να δοκιμάζουν την τύχη τους και να αποτελεί ο τζόγος κομμάτι της καθημερινότητάς τους.

Μεταγενέστερα, όσον αφορά την Ευρώπη το πρώτο καζίνο δημιουργήθηκε στην Ιταλία, και συγκεκριμένα στην Βενετία το 1638 και ονομάστηκε Il Ridotto. Ωστόσο, αξίζει να επισημάνουμε πως ο όρος καζίνο ήρθε αργότερα, από την ιταλική λέξη μικρό σπίτι. Αυτό διότι, πριν δημιουργηθούν και νομιμοποιηθούν τα καζίνο, τα παιχνίδια διοργανώνονταν σε σπίτια. Το πρώτο αυτό καζίνο της Ευρώπης στην Βενετία απευθυνόταν αρχικά στην υψηλή κοινωνία, με αποτέλεσμα τα πονταρίσματα να είναι τεράστια. Υπήρχε αυστηρός ενδυματολογικός κώδικας και έπρεπε να γινόταν κατανάλωση των γευμάτων του μενού. Τα κέρδη που αποκόμιζε το 1

κράτος από την φορολογία του Ridotto ήταν αξιοσημείωτα. Ωστόσο οι σφοδρές αντιδράσεις της εκκλησίας οδήγησαν στο οριστικό κλείσιμο του καζίνο της Βενετίας. Το μικρόβιο όμως είχε ήδη εισβάλει στο ανθρώπινο DNA. Το 1765 στην Γαλλία τώρα και στο Παρίσι ειδικότερα, άνοιξε το πρώτο καζίνο, το οποίο αποτέλεσε ορόσημο στην ιστορία των τυχερών παιγνίων, αφού εκεί για πρώτη φορά υπήρξε η ρουλέτα. Ήδη, όπως εύκολα γίνεται αντιληπτό, έχει ξεκινήσει το τεράστιο αυτό κύμα εξάπλωσης. Τον 18ο αιώνα και τον 19ο αιώνα σε όλο και περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις ανοίγουν το ένα μετά το άλλο τα καζίνο. Πλέον, λόγω της δυναμικής που αποκτούσαν και της υψηλής κοινωνίας που ως επί το πλείστον σύχναζε εκεί, δεν περιορίστηκε μόνο σε ψυχαγωγία αλλά και σε ζητήματα κοινωνικά και πολιτικά. Το Μπάντεν Μπάντεν και το Βισμπάντεν στην Γερμανία αποτελούσαν κοσμήματα για την συγκεκριμένη δραστηριότητα. Ωστόσο, η νομοθεσία της εποχής στην Ευρώπη, προς το τέλος του αιώνα, δημιούργησε μια περίοδο κρίσης. Εξαιρεση αποτελεί το καζίνο του Μονακό, το οποίο δεν επηρεάστηκε από τους νομοθετικούς περιορισμούς. Στην άλλη πλευρά του κόσμου, στην Αμερική, οι συνθήκες ήταν διαφορετικές. Τα τυχερά παίγνια παρατηρούνταν κυρίως στα σαλόνι, στα μπαρ δηλαδή της εποχής. Η αφετηρία έγινε στο Λας Βέγκας, από τους εργαζόμενους στον σιδηρόδρομο, οι οποίοι στα διαλείμματά τους αναζητούσαν κάποια μορφή ψυχαγωγίας. Και στην Αμερική ωστόσο, όπως και στην Ευρώπη, υπήρξαν οι σχετικές νομοθετικές απαγορεύσεις, όπως για παράδειγμα στην πολιτεία της Νεβάδα, η οποία απαγόρευσε την δραστηριότητά τους από το 1910 έως το 1931. Το Λας Βέγκας άρχισε να χτίζει την δική του παράδοση στα τυχερά παίγνια, αφού εκεί χτίστηκαν το Golden State και το El Rancho Vegas, τα οποία ήταν επαναστατικά για την εποχή τους. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (1939 – 1945) το Λας Βέγκας γνώρισε τρομακτική ανάπτυξη και αποτελούσε κορυφαίο προορισμό. Ακόμη και σήμερα, η συγκεκριμένη πολιτεία αποτελεί πόλο έλξης.

Πλέον, με την ψηφιακή επανάσταση, το καζίνο έχει μεταφερθεί στις οθόνες, αφού αποτελεί μία εύκολη λύση τόσο στην πρόσβαση όσο και σε πιο φθηνές επιλογές. Και αυτό διότι, δεν απαιτείται η μετακίνηση σε πολυτελείς προορισμούς και πόλεις και ασφαλώς οποιαδήποτε στιγμή μέσα στην μέρα υπάρχουν ατελείωτες επιλογές τόσο για καζίνο (slots) όσο και live καζίνο, δηλαδή με την συμμετοχή παιχτών από όλο τον κόσμο. Ο ψηφιακός αυτός όμως κόσμος, ακριβώς επειδή είναι απέραντος και χαώδης, εγκυμονεί αρκετούς κινδύνους για τους παίκτες, για αυτό χρειαζόταν να τεθούν όρια που θα προστατεύσουν τους παίκτες από αθέμιτες πρακτικές.

Ήταν απαραίτητο για την Ελλάδα να αποκτήσει ένα μόνιμο νομικό πλαίσιο που θα 2

δημιουργήσει ασφάλεια και εμπιστοσύνη τόσο για τις εταιρείες που επενδύουν τα χρήματά τους και δραστηριοποιούνται στη χώρα μας όσο και για τους παίκτες που επιλέγουν το συγκεκριμένο τρόπο διασκέδασης. Βάση της θέσπισης του νομικού πλαισίου για τη παροχή μόνιμης άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων αποτέλεσε ο νόμος 4002/2011.

Σκοπός και σημασία έρευνας

Στο συγκεκριμένο πόνημα, θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της μελέτης περίπτωση της KaizenGaming και θα διενεργηθούν 3 ημι-δομημένες συνεντεύξεις. Επιπλέον, θα εξεταστούν και οι τρόποι λήψης αποφάσεων για τη χάραξη των πολιτικών σχετικά με τη σύναψη αθλητικών χορηγιών και προγραμμάτων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Η επιλογή του θέματος δεν είναι τυχαία, αφού ο ερευνητής αποτελεί υπάλληλος συγκεκριμένης εταιρείας. Η θεωρητική και πρακτική αξία του πονήματος είναι σημαντική, αφού η επαφή της κοινωνίας με τα συγκεκριμένα Online παιχνίδια είναι καθημερινή και φυσικά αναπτυσσόμενη, σε σημείο που να αποφέρει τεράστια χρηματικά ποσά στα ταμεία του Κράτους. Φυσικά, χρειάζεται να αποσαφηνιστούν τα μέσα με τα οποία μπορούν οι παίκτες να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους σε περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων με την υποβολή καταγγελιών στους αρμόδιους φορείς και την βεβαιότητα των πολιτών πώς δε δραστηριοποιούνται σε ένα αναξιόπιστο περιβάλλον. Επίσης, θα μελετηθούν άρθρα στο διαδίκτυο και ακαδημαϊκά βιβλία, η εθνική νομοθεσία της χώρας και οι αποφάσεις και οδηγίες της ΕΕΕΠ. Η παρούσα εργασία απευθύνεται κυρίως στα στελέχη των στοιχηματικών OnLine παρόχων, σε φοιτητές με ανάλογο ακαδημαϊκό ενδιαφέρον, πολίτες που επιλέγουν το διαδικτυακό Καζίνο και στοίχημα για τη διασκέδασή τους. Η σημασία της παρούσας εργασίας έγκειται στο να γίνουν κατανοητές οι διαδικασίες αίτησης και λήψης της μόνιμης άδειας διεξαγωγής παιγνίων με την ΕΕΕΠ και πόσο σημαντικό ήταν ληφθούν πρακτικές στα πλαίσια του Υπεύθυνου Στοιχηματισμού.

Το άρθρο 25 του ν.4002/2011 αποδίδει σημαντικούς ορισμούς για τη κατανόηση όρων και εννοιών. Σύμφωνα με το συγκεκριμένο άρθρο, “τα παίγνια με βασικό κριτήριο τη παρουσία κέρδους ή μη, διακρίνονται σε τεχνικά-ψυχαγωγικά και σε τυχερά παίγνια. Ειδικότερα, τεχνικά-ψυχαγωγικά είναι εκείνα για τα οποία το τελικό αποτέλεσμα εξαρτάται από την τεχνική-πνευματική ικανότητα του παίκτη, διενεργούνται σε δημόσιο χώρο και φυσικά δεν υπάρχει η δυνατότητα απόδοσης οικονομικού οφέλους. Η συμμετοχή της τυχειότητας στην έκβαση του τελικού αποτελέσματος και η οικονομική διακινδύνευση (wagering), το ρίσκο δηλαδή που

παίρνει ο παίκτης με ποντάρισμά του, προκειμένου να έχει οικονομικό όφελος, αποτελούν χαρακτηριστικά γνωρίσματα μόνο των τυχερών παιγνίων. Εδώ περιλαμβάνονται στην έννοια της οικονομικής διακινδύνευσης και η δωρεάν συμμετοχή με τη μορφή bonus (free bet/full bet).

Λειτουργικοί ορισμοί

Στοιχείο: το τυχερό παίγνιο που στηρίζεται στις προβλέψεις από τους παίκτες της εξέλιξης ή και του τελικού αποτελέσματος αθλητικών και όχι μόνο γεγονότων, όπως για παράδειγμα πολιτιστικών εκδηλώσεων ακόμη και πρόβλεψη αποτελεσμάτων εκλογών.

Το **διαδικτυακό στοιχείο**, το οποίο και εξετάζουμε, είναι εκείνο που διεξάγεται διαδικτυακά (on line) και περιλαμβάνει και τα Virtual Events, των οποίων το αποτέλεσμα παράγεται με τη χρήση γεννήτριας τυχαίων αριθμών (Random Number Generator).

Ηλεκτρονικός Λογαριασμός Παίκτη: ο μοναδικός λογαριασμός για κάθε συμμετέχοντα, ώστε να δραστηριοποιείται διαδικτυακά. Εδώ καταγράφονται τα κέρδη του και οι απώλειές του, οι συναλλαγές του, τα προσωπικά του στοιχεία καθώς η συνολική δραστηριότητά του είτε στο στοιχείο είτε στο καζίνο.

Αποκλειόμενος Παίκτης: είναι εκείνος που δε μπορεί να συμμετέχει σε τυχερά παίγνια, κατόπιν δικής του απόφαση (αυτό-αποκλεισμός) είτε του δικαστικού του συμπαραστάτη είτε με απόφαση της στοιχηματικής εταιρείας.

Κάτοχος Άδειας Διεξαγωγής Τυχερών Παιγνίων μέσω Διαδικτύου: το νομικό πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες διοργάνωσης και διεξαγωγής τυχερών παιγνίων διαδικτυακά, και στο οποίο έχει χορηγηθεί άδεια διεξαγωγής βάσει της οικείας νομοθεσίας.

Ετήσιο Αποτέλεσμα Ηλεκτρονικού Λογαριασμού Παίκτη: το συνολικό αποτέλεσμα της δραστηριότητάς του παίκτη από την 1η Ιανουαρίου έως και τη 31η Δεκεμβρίου του έτους, όταν από το άθροισμα του υπολοίπου του λογαριασμού και των αναλήψεών του, αφαιρεθεί το άθροισμα των καταθέσεών του.

Αποδιδόμενο Ποσοστό Κέρδους (pay out): αφορά την ενότητα του καζίνο. Είναι ο λόγος των συνολικών μονάδων κέρδους προς τις συνολικές μονάδες πίστωσης που έχουν παιχθεί στο ίδιο παίγνιο, εκφραζόμενο ως ποσοστό επί τοις εκατό. Το ελάχιστο αποδιδόμενο ποσοστό κέρδους ορίζεται σε 80% .

Μέσο ή υλικό διεξαγωγής παιγνίου ή παιγνιομηχάνημα: οποιοδήποτε μηχάνημα, υλικό ή μέσο ηλεκτρονικό, μηχανικό ή ηλεκτρομηχανικό που χρησιμοποιείται άμεσα ή έμμεσα για τη διεξαγωγή παιχνιδιού και επηρεάζει ή καθορίζει την έκβασή του.

Παιγνιομηχάνημα: το οποίο έχει εγκατεστημένο τυχερό παίγνιο ή μέσω του οποίου παρέχεται πρόσβαση σε σύστημα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων ή / και φέρει σύστημα υπολογισμού, καταγραφής ή απόδοσης οικονομικού οφέλους στον παίκτη, θεωρείται, για τις ανάγκες του νόμου αυτού, παιγνιομηχάνημα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων.

Πληροφορικό Σύστημα Εποπτείας και Ελέγχου (ΠΣΕΕ): το σύνολο του υλισμικού και λογισμικού που εγκαθίσταται και λειτουργεί στην Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων για την άσκηση της συνεχούς εποπτείας και του ελέγχου όλων των τυχερών παιγνίων ανεξαρτήτως του μέσου, του χρόνου, του τρόπου και του δικτύου προώθησης και διανομής των υπηρεσιών για τη διοργάνωση και τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων.

Κεντρικό Πληροφορικό Σύστημα (ΚΠΣ): το σύνολο του αναγκαίου υλικού και του λογισμικού για την οργάνωση, τη λειτουργία, τη διεξαγωγή, την παρακολούθηση, την καταγραφή, τον έλεγχο και τη διαχείριση σε κεντρικό επίπεδο των τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου από τους κατόχους των αντίστοιχων αδειών. **Δίκτυο Επικοινωνιών:** το σύνολο του αναγκαίου υλικού, του λογισμικού και των δικτυακών διασυνδέσεων για την επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο (on) των παιγνιομηχανημάτων με το Κεντρικό Πληροφορικό Σύστημα.

Μονάδα Πίστωσης: είναι η λογιστική μονάδα που αντιπροσωπεύει το ελάχιστο χρηματικό ποσό συμμετοχής του παίκτη σε κάθε παίγνιο.

Συνολικές μονάδες πίστωσης (credits played): το σύνολο των μονάδων πίστωσης που οι παίκτες έχουν παίξει σε συγκεκριμένο παίγνιο ή παιγνιομηχάνημα.

Συνολικές μονάδες κέρδους (credits won): το σύνολο των μονάδων πίστωσης που οι παίκτες έχουν κερδίσει σε συγκεκριμένο παίγνιο ή παιγνιομηχάνημα.

Μικτό Κέρδος (Gross Gaming Revenue ή Gross Gaming Yield): το χρηματικό ποσό που απομένει εάν από το συνολικό χρηματικό ποσό συμμετοχής των παικτών αφαιρεθούν τα αποδιδόμενα σε αυτούς ποσά. Στην περίπτωση παιγνίων, στα οποία οι παίκτες συμμετέχουν αγωνιζόμενοι ο ένας εναντίον του άλλου (peer to peer games), το μικτό κέρδος ισούται με την προμήθεια (γκανιότα ή rake ή commission), που παρακρατείται από το πρόσωπο που διοργανώνει ή/και διεξάγει το παίγνιο, ανάλογα με τη συμμετοχή κάθε παίκτη.

Συνδεδεμένες εταιρείες: Κατάσταση στην οποία δύο ή περισσότερες εταιρείες συνδέονται με: α)α) σχέση συμμετοχής, δηλαδή άμεση ή έμμεση κατοχή του ελέγχου του 10% τουλάχιστον των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου της εταιρείας, α)β)σχέση ελέγχου δηλαδή σχέση μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του νόμου π. 4548/2018 (ΦΕΚ 104/Α/2018).

Εμπορική επικοινωνία: αποτελεί κάθε μορφή επικοινωνίας για την έμμεση ή άμεση προώθηση προϊόντων, υπηρεσιών ή της εικόνας επιχειρήσεων, οργανισμών ή προσώπων που ασκούν δραστηριότητα σχετική με παίγνια, οι πληροφορίες που επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση σε δραστηριότητα σχετικά με τα παίγνια, οι επικοινωνίες σχετικά με προϊόντα ή με υπηρεσίες της επιχείρησης, που δραστηριοποιείται στον τομέα των παιγνίων.”

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Η λειτουργία των τυχερών παιγνίων on line ρυθμίζεται με βάση τα άρθρα 45 έως 50 του νόμου 4002/2011. Η αδειοδότηση των εταιρειών αυτών διεπόταν μέχρι πρότινος από προσωρινό καθεστώς, βάσει του οποίου οι εταιρείες διαδικτυακού στοιχηματισμού οι οποίες ήταν νόμιμα εγκατεστημένες σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, μπορούσαν να παρέχουν τις υπηρεσίες στην Ελλάδα έως τη διενέργεια πλειοδοτικού διαγωνισμού, υπό τη βασική προϋπόθεση ότι κατείχαν νόμιμη άδεια λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών, η οποία έχει εκδοθεί από την αρμόδια αρχή της χώρας εγκατάστασης τους και είχαν ενταχθεί στο φορολογικό καθεστώς του ν. 4002/2011. Ωστόσο, 9 χρόνια μετά θεσπίστηκε το οριστικό καθεστώς αδειοδότησης του διαδικτυακού στοιχηματισμού με τον Κανονισμό Παιγνίων για τη Διοργάνωση και Διεξαγωγή Τυχερών Παιγνίων (Αριθμ. 79835 ΕΞ 2020 – ΦΕΚ Β' 3265/5.8.2020).

Ο νόμος 4002/2011 αποτελεί τη βασικότερη πηγή και τη κατευθυντήρια γραμμή για το διαδικτυακό στοίχημα στη χώρα μας. Έχει υποστεί αρκετές τροποποιήσεις με τη βασικότερη να είναι εκείνη του ν. 4635/2019. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν. 4002/2011. Για τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων στη χώρα μας απαιτείται η προηγούμενη έκδοση διοικητικής άδειας. Προβλέπονται αποκλειστικά δύο (2) τύποι αδειών, όπου η πρώτη αφορά την άδεια για την διεξαγωγή Διαδικτυακού Αθλητικού Στοιχήματος και η δεύτερη αφορά την άδεια διεξαγωγή Λοιπών Διαδικτυακών Παιγνίων, δηλαδή τα παιχνίδια του Καζίνο και σε ζωντανή μετάδοση αλλά και σε slots. Αρμόδιος φορέας για την έκδοση των αδειών, τις πιστοποιήσεις, τον έλεγχο και την εποπτεία είναι η ΕΕΕΠ. Οι άδειες είναι προσωποπαγείς και δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση η μεταβίβαση, παραχώρηση ή εκχώρηση τους, ολικώς ή μερικώς. Η άδεια έχει ενιαίο και αδιαίρετο χαρακτήρα και δεν επιτρέπεται επίσης και η συνεκμετάλλευση με τρίτους. Η ΕΕΕΠ είναι εκείνη που χορηγεί με απόφασή της την άδεια στον υποψήφιο πάροχο εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της αίτησης. Η αίτηση αυτή του υποψήφιου πρέπει να έχει συγκεκριμένο τύπο και να περιλαμβάνει και ορισμένα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του στη διαδικασία. Επίσης, καταβάλλεται και το ποσό των 10.000 ευρώ. Το αντίτιμο για τη χορήγηση άδειας για τους δύο (2) τύπους είναι διαφορετικό. Για τον πρώτο τύπο που αφορά το Διαδικτυακό Στοίχημα είναι τρία εκατομμύρια (3.000.000) ευρώ και για τον δεύτερο τύπο της ενότητας του Καζίνο είναι δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ. Η διάρκεια της 7

άδειας είναι 7ετής και υπάρχει η δυνατότητα, έναν χρόνο τουλάχιστον πριν τη λήξη της χορηγηθείσας άδειας, να υποβάλλει ο κάτοχος νέο αίτημα προς την ΕΕΕΠ για ανανέωση της για ακόμη 7 χρόνια.

Στο άρθρο 46 του παρόντος νόμου καταγράφονται οι προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαδικασία αδειοδότησης. Οι υποψήφιο κάτοχοι/ διαδικτυακοί πάροχοι είναι νομικά πρόσωπα με καταστατική έδρα ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καταβεβλημένο κεφάλαιο 200.000 ευρώ τουλάχιστον. Τα μέλη που αποτελούν το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) των υποψήφιων εταιρειών δε θα πρέπει να έχουν καταδικασθεί τελεσίδικα για κακούργημα ή οποιαδήποτε άλλη ποινή. Οι υποψήφιο κάτοχοι με καταστατική έδρα εκτός Ελλάδας υποχρεούνται στη φυσική εγκατάσταση ενός safe διακομιστή (διακομιστής ασφαλείας) εντός Ελλάδας σε διασύνδεση με την ΕΕΕΠ. Εφόσον ο υποψήφιος πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις, τότε οφείλει να καταβάλλει το αντίτιμο για κάθε τύπο άδειας είτε εφάπαξ είτε τμηματικά σε τέσσερις (4) ετήσιες ισόποσες καταβολές. Επιπλέον, απαιτείται και η κατάθεση εγγυητικής επιστολής 500.000 ευρώ από πιστωτικό ίδρυμα που είναι εγκατεστημένο και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος –μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η εγγυητική επιστολή γίνεται σε περίπτωση που δε τηρηθούν οι διαδικασίες για τη χορήγηση της άδειας, καθώς και αν δεν καταβληθούν τα κέρδη άμεσα στους παίκτες. Ο υποψήφιος κάτοχος οφείλει να συνυποβάλλει, ακόμη μαζί με την αίτηση, τα απαραίτητα οικονομικά στοιχεία. Χρειάζεται να παραδώσει δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τριών (3) τελευταίων ετών, πιστοποιητικό φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, πιστοποιητικό με πτώχευσης και μη θέση σε εκκαθάριση και τέλος πιστοποιητικό περί μη αίτησης για πτώχευση και περί μη αίτησης για θέση σε εκκαθάριση. Ο κάτοχος άδειας που περιλαμβάνει και τους δύο τύπους, οφείλει να ενημερώσει την ΕΕΕΠ για κάθε νέο είδος παιγνίου που θέλει να προσθέσει, προκειμένου να λάβει πιστοποίηση και να συμπεριληφθεί στην ισχύουσα άδεια.

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι ένα ακόμη βασικό ζήτημα που ρυθμίζεται με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο. Όλοι οι κάτοχοι άδειας και η ίδια η ΕΕΕΠ οφείλουν να συμμορφωθούν με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων GDPR), του νόμου 4624/2019 (Α'137) και του ν. 2472/1997.Ειδικότερα, πρέπει να προστατεύονται τα προσωπικά στοιχεία των παικτών, ώστε να

μην αναγνωρίζονται και φυσικά να μην χρησιμοποιηθούν από τρίτους. Στη περίπτωση που παραβιαστεί το απόρρητο, τότε επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις τους άρθρου 51. Στα άρθρα 51 και 52 του νόμου, προβλέπονται οι κυρώσεις αν ο κάτοχος της άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων δε τηρεί τα προβλεπόμενα μέτρα και συμπεριφορά. Ειδικότερα, στο άρθρο 51 προβλέπονται οι Διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλει η ΕΕΕΠ όταν παραβιάζονται οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας ή οι όροι των αδειών. Η ΕΕΕΠ δύναται να ανακαλέσει προσωρινά (μέχρι 3 μήνες) ή οριστικά την άδεια είτε να επιβάλλει κατ'αποκοπήν πρόστιμο από 1.000 ευρώ ως 2.000.000 ευρώ ή σε ποσοστό επί των ακαθάριστων εισπράξεων ανά παράβαση. Η προσφυγή, ως διαφορά ουσίας, κατά της παραπάνω απόφασης για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων από τη πλευρά της ΕΕΕΠ ασκείται στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Η ΕΕΕΠ πριν την επιβολή οποιασδήποτε διοικητικής κύρωσης μπορεί να προσφέρει συστάσεις και κατευθύνσεις στους παραβάτες προς συμμόρφωση τους. Η μη υπακοή όμως στις οδηγίες αυτές αποτελεί επιβαρυντική περίπτωση κατά τη διοικητική κύρωση. Στο άρθρο 52 αναφέρονται οι Ποινικές κυρώσεις για εκείνους τους κατόχους που δε δραστηριοποιούνται σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία. Εκείνος που διοργανώνει και διεξάγει παίγνια χωρίς την απαραίτητη πιστοποίηση/άδεια μέσω του διαδικτύου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 3 ετών και με χρηματική ποινή από 200.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ.

Φορολογία κερδών

Όπως έχει ήδη επισημανθεί, η βιομηχανία των τυχερών παιγνίων προσφέρει και πολλά έσοδα στους κρατικούς προϋπολογισμούς. Ειδικότερα, σε αντίθεση με πολλές χώρες της Ευρώπης που δεν επιβάλλεται φόρος στα κέρδη των συμμετεχόντων (όπως Αυστρία, Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο, Λουξεμβούργο, Σουηδία), στην Ελλάδα η κατάσταση είναι διαφορετική. Πλέον, όλες οι στοιχηματικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας συμμορφώνονται με το άρθρο 60 του Κώδικα Κεφαλαίου του ν. 2961/2001.

Η φορολογία των κερδών εξαρτάται από τον τρόπο που διεξάγονται τα τυχερά παίγνια και δημιουργούνται δύο βασικές κατηγορίες. Η πρώτη φορά αυτά που διεξάγονται σε στήλες/στοίχημα. Εδώ, η φορολόγηση βάσει στήλης καταργείται. Στη περίπτωση αυτή, συγκαταλέγονται όλα τα γεγονότα στα οποία ο παίκτης προβλέπει το πιθανό αποτέλεσμα. Αυτά φορολογούνται βάσει του κέρδους ανά δελτίο, όπως βλέπουμε στο παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 1. Φορολόγηση κερδών ανά δελτίο

Κέρδη ανά δελτίο	Ποσοστό φόρου κλίμακας	Φόρος Κλίμακας
0 έως € 100	Αφορολόγητο	0
από € 100,01 έως € 200	2,5%	€2,5
από € 200,01 έως € 500	5,0%	€15
πάνω από € 500	7,5%	

Η δεύτερη κατηγορία αφορά εκείνα τα παιχνίδια που διεξάγονται σε παικτικές συνεδρίες/casino. Ο τρόπος και οι συντελεστές παραμένουν ίδιοι. Εδώ περιλαμβάνονται όλα τα παιχνίδια του Casino και του Live Casino. Τα κέρδη υπολογίζονται ανά συνεδρία. Για να γίνει πιο κατανοητό το χρονικό πλαίσιο στο οποίο υπάρχει ο φόρος, ως συνεδρία νοείται το διάστημα εκείνο στο οποίο ο συμμετέχων έχει συνδεθεί στη στοιχηματική πλατφόρμα (στο Κεντρικό Πληροφοριακό της Σύστημα (ΚΠΣ) και μέχρι να αποσυνδεθεί από αυτό, με όριο τις 24 ώρες.

Αναλυτικά, πώς κατανέμονται τα κέρδη ανά συνεδρία:

Πίνακας 2. Φορολόγηση κερδών ανά συνεδρία

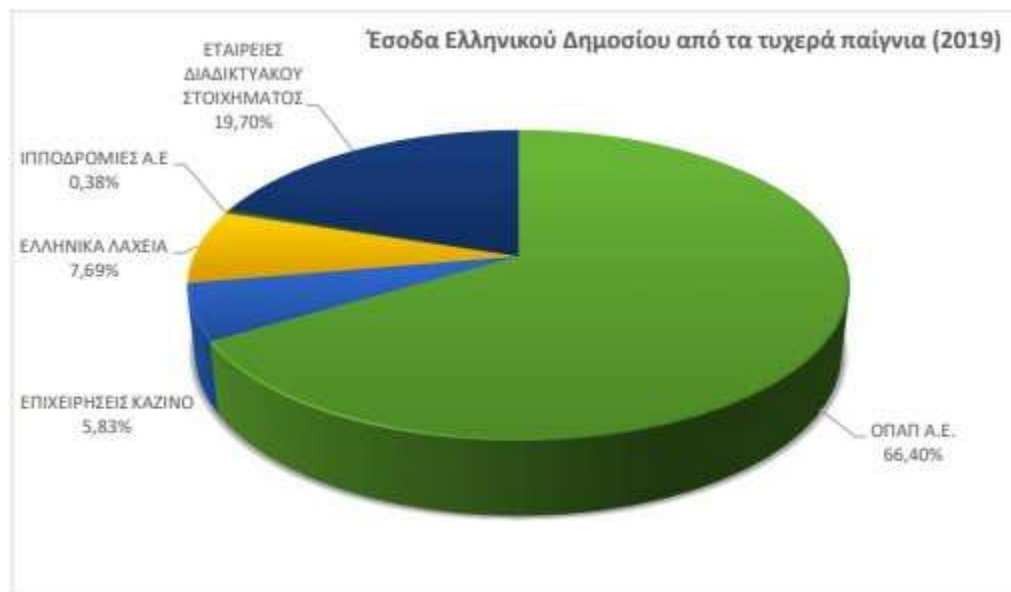
Κέρδη ανά συνεδρία	Ποσοστό φόρου κλίμακας	Φόρος Κλίμακας
0 έως € 100	**αφορολόγητο**	0
από € 100,01 έως € 500	15%	€ 60
πάνω από € 500	20%	

Όπως παρατηρούμε, τα κέρδη που έχει η Πολιτεία από τα τυχερά παίγνια είναι τεράστια λόγω της υψηλής συμμετοχής και απήχησης. Άλλωστε, τα ποσά από τα κέρδη καταβάλλονται στα σωματεία που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Αθλητικών Σωματείων του Υφυπουργείου Αθλητισμού. Αναλυτικά, η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ) ανακοίνωσε πως με τη Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β', 21/12/2021) ξεκίνησε η διαδικασία πίστωσης των χρημάτων προς τα σωματεία.

Θα εξεταστούν τα έσοδα που αποκόμισε η Πολιτεία κατά τα έτη 2019 και 2020 από τα τυχερά παίγνια, όχι μόνον από τη φορολογία κερδών αλλά συνολικά από τη δραστηριότητα των τυχερών παιγνίων. Ειδικότερα, τα έσοδα κατανέμονται σε εκείνα από τη χορήγηση αδειών, στη συμμετοχή του Δημοσίου στα μικτά κέρδη (GGR) από τη διεξαγωγή παιγνίων, στα έσοδα από

τα εισιτήρια εισόδου στα καζίνο, στα έσοδα από αδιάθετα κέρδη τα οποία περιέχονται στο δημόσιο και τέλος στα έσοδα από τη φορολογία των κερδών, που εξετάστηκε.

Γράφημα 1. Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου (2019) από Τυχερά Παιγνια

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2019GR.pdf> (15/12/2021)

Τα έσοδα του Δημοσίου από τα τυχερά παιγνια το έτος 2019 διαμορφώθηκαν σε 845.580.350,03 ευρώ. Τα αδιάθετα κέρδη που αποδόθηκαν στο Δημόσιο το 2019, αφορούν σε κέρδη που προέκυψαν κατά την διεξαγωγή των παιγνίων κατά το προηγούμενο έτος (2018) και ανήλθαν συνολικά σε 18.637.964,22 ευρώ. Ο φόρος επί των κερδών των παικτών για το έτος 2019, ανήλθε συνολικά σε 106.536.158,06 ευρώ.

Πίνακας 3. Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου (2019) από Τυχερά Παιγνια

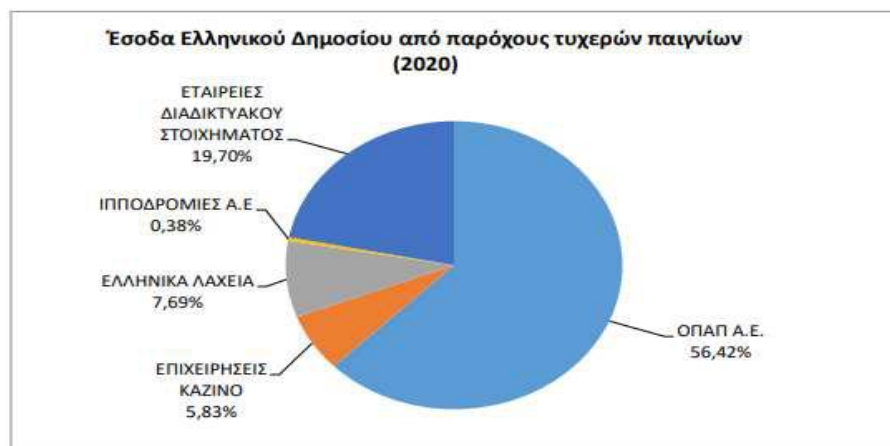
Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου 2019 από παρόχους τυχερών παιγνίων		
ΟΠΑΠ Α.Ε.	561.463.664,46	66,40%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΖΙΝΟ	49.333.201,81	5,83%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ	65.007.335,00	7,69%
ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε	3.230.013,64	0,38%
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ	166.546.135,12	19,70%

ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΟΣ		
ΣΥΝΟΛΟ	845.580.350,03	100,00%

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2019GR.pdf> (15/12/2021)

Στο ποσό των 49.333.201,81 ευρώ που προέρχεται από τις επιχειρήσεις καζίνο, περιλαμβάνονται, επιπλέον, τα έσοδα του Δημοσίου από το ειδικό ετήσιο τέλος λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών, καθώς και τα έσοδα από τα εισιτήρια. Στο ποσό των 3.230.013,64 ευρώ που προέρχεται από την «ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.» περιλαμβάνονται και τα ποσά που αποδόθηκαν υπέρ της Φιλίππου Ενώσεως Ελλάδος (ΦΕΕ), ύψους 500.000 ευρώ ανά έτος. Για την επόμενη χρονιά, το 2020, τα έσοδα του Δημοσίου από τα τυχερά παίγνια διαμορφώθηκαν στο ύψος των 628.870.954,03 ευρώ.

Γράφημα 2. Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου (2020) από Τυχερά Παίγνια

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2020GR.pdf> (14/12/2021)

Τα αδιάθετα κέρδη που αποδόθηκαν στο Δημόσιο το 2020, αφορούν σε κέρδη που προέκυψαν κατά την διεξαγωγή των παιγνίων κατά το προηγούμενο έτος (2019) και ανήλθαν συνολικά σε 11.442.189,83 ευρώ. Ο φόρος επί των κερδών των παικτών για το έτος 2020 ανήλθε συνολικά σε 95.329.911,79 ευρώ. Στο ποσό των 19.469.844,62 ευρώ που προέρχεται από τις επιχειρήσεις καζίνο, περιλαμβάνονται, επιπλέον, τα έσοδα του Δημοσίου από το ειδικό ετήσιο τέλος λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών, καθώς και τα έσοδα από τα εισιτήρια. Στο ποσό των 3.327.001,16 ευρώ που προέρχεται από την «ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε.» περιλαμβάνονται 12

και τα ποσά που αποδόθηκαν υπέρ της Φιλίππου Ενώσεως Ελλάδος (ΦΕΕ), ύψους 500.000 ευρώ ανά έτος.

Πίνακας 4. Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου (2020) από Τυχερά Παιγνία

Έσοδα Ελληνικού Δημοσίου 2020 από παρόχους τυχερών παιγνίων		
ΟΠΑΠ Α.Ε.		56,42%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΖΙΝΟ	19.469.844,62	5,83%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΧΕΙΑ	18.698.003,00	7,69%
ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ Α.Ε	2.327.001,16	0,38%
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΟΣ	233.550.505,19	19,70%
ΣΥΝΟΛΟ	628.870.954,03	100,00%

Συμπεραίνεται λοιπόν, πως η βιομηχανία των τυχερών παιγνίων, χωρίς να περιορίζεται η αναφορά μας μόνον στα διαδικτυακά, αποφέρει τεράστια έσοδα για το Ελληνικό κράτος κάθε χρόνο. Επομένως, ορθά και αποτελεσματικά έχουν τεθεί γερά νομικά θεμέλια και βάσεις στο πλαίσιο λειτουργίας τους, προκειμένου να αποφευχθούν θεσμικές παρεκτροπές.

Υποβολή καταγγελιών

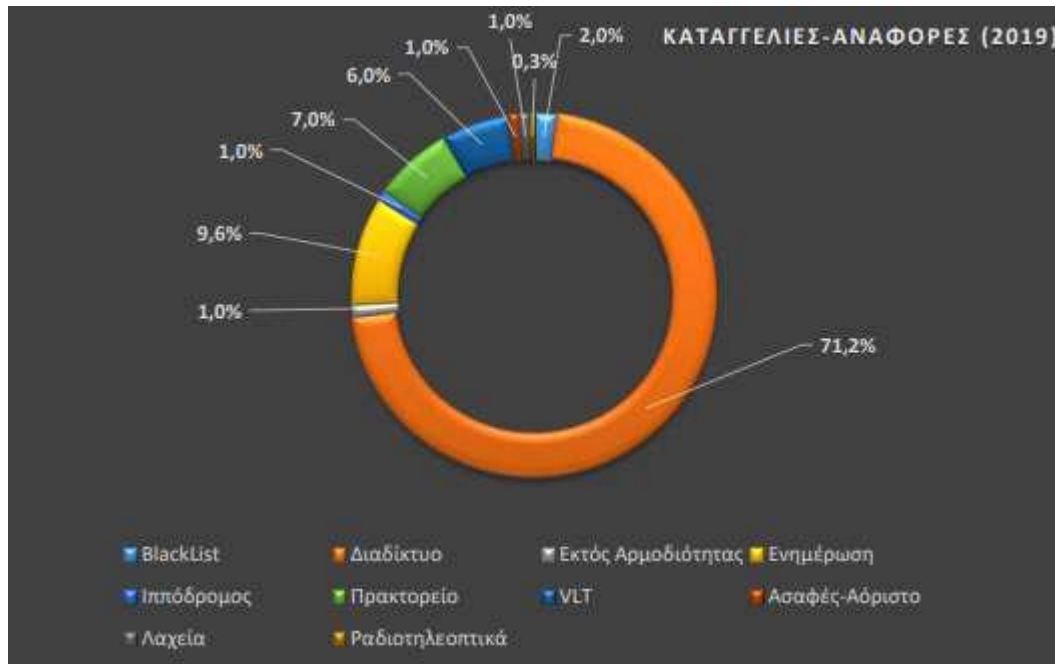
Η Οδηγία 3/2021 της ΕΕΕΠ υποχρεώνει κάθε διαδικτυακό στοιχηματικό πάροχο να έχει στον ισότοπό του ένα σύστημα υποδοχής και διαχείρισης των καταγγελιών των παικτών. Η φόρμα υποβολής χρειάζεται να είναι είτε στα Ελληνικά είτε στα Αγγλικά. Ο παίκτης-καταγγέλων χρειάζεται να καταθέσει εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την επόμενη της ημερομηνίας του γεγονότος. Ο παίκτης, σε δέκα (10) μέρες από την υποβολή της καταγγελίας έχει το δικαίωμα σε περίπτωση που δεν τον ικανοποιεί η απάντηση του παρόχου, να κοινοποιήσει τη καταγγελία στην ΕΕΕΠ. Η απάντηση του κατόχου πρέπει να είναι πλήρως

αιτιολογημένη, ενώ δεν υποχρεούται να απαντά σε καταγγελίες αόριστες και επαναλαμβανόμενες. Οι παίκτες μπορούν να υποβάλλουν τις αναφορές τους ανά πάσα στιγμή μέσα στην ημέρα και δύναται να παρακολουθούν τα στάδια διαχείρισης της καταγγελίας του. Η παραπάνω θεσμική πρωτοβουλία αποτελεί ένα σημαντικό μέσο για τους παίκτες να εξετάζονται

επίσημα από τον πάροχο ακόμη και από την ΕΕΕΠ περιπτώσεις και γεγονότα που θεωρούν ότι έχουν αδικηθεί και καταστρατηγηθεί τα δικαιώματά τους.

Με βάση την απολογιστική έκθεση της ΕΕΕΠ για το έτος 2019, όπως αυτή δημοσιεύθηκε και είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα μας, τη συγκεκριμένη χρονιά αξιολογήθηκαν 302 καταγγελίες για ζητήματα που σχετίζονται με τα τυχερά παίγνια.

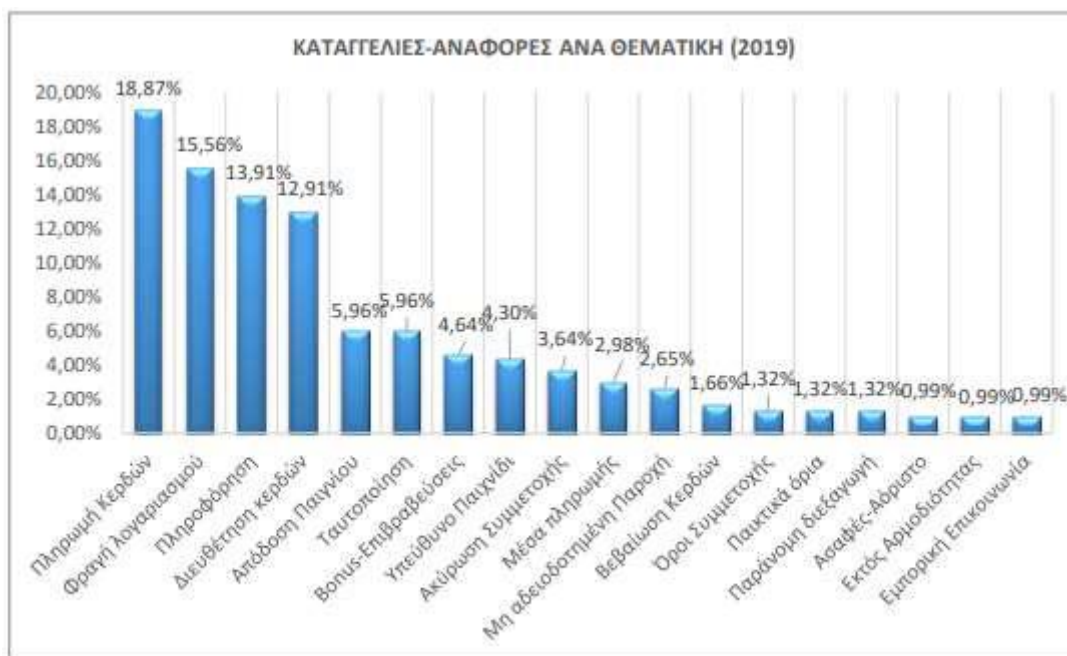
Γράφημα 3. Καταγγελίες/Αναφορές 2019

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2019GR.pd> (15/12/2021)

Όπως παρατηρείται, το Διαδίκτυο κατείχε το μεγαλύτερο μερίδιο καταγγελιών σε ποσοστό 71.2%. Η αμέσως επόμενη κατηγορία που ακολουθεί είναι τα αιτήματα πληροφόρησης ενημέρωσης σε ποσοστό 9.6%. Έπειτα, ακολουθούν οι αναφορές για τα πρακτορεία σε ποσοστό 7%, τα παίγνια μέσω παιχνιομηχανημάτων τύπου VLT στο 6%, αναφορές για ιστοσελίδες με μη νόμιμη άδεια σε ποσοστό 2% και οι λοιπές υποθέσεις σε ποσοστό κάτω από 2%.

Γράφημα 4. Καταγγελίες/Αναφορές 2019 ανά Θεματική Ενότητα

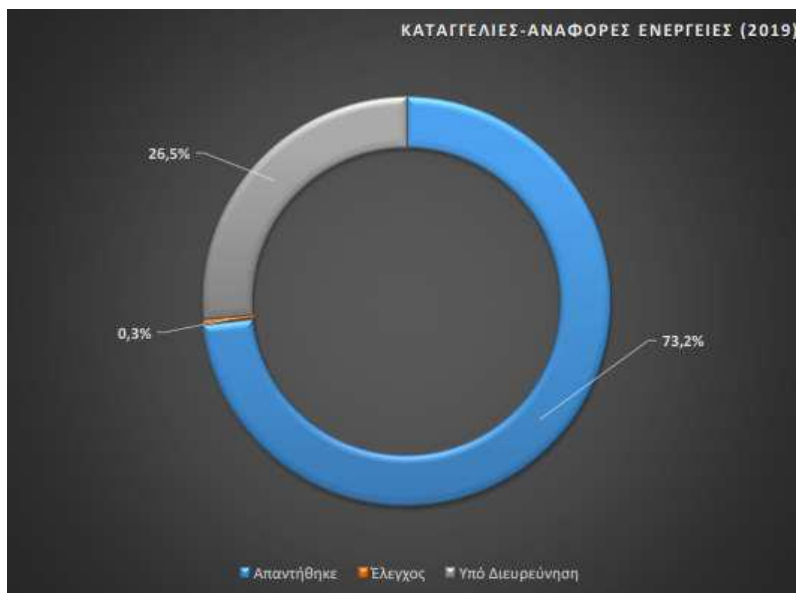

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2019GR.pdf> (15/12/2021)

Στο παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζονται οι λόγοι των καταγγελιών στις οποίες προχώρησαν οι παίκτες. Το υψηλότερο ποσοστό, 18.87%, αφορά η πληρωμή κερδών. Οι αναφορές αυτές έχουν να κάνουν με την άρνηση ή την καθυστέρηση αποδοχής των αιτημάτων αναλήψεων από τη πλευρά των παρόχων. Πολλές από αυτές τις περιπτώσεις συνδέονται με τις απαιτήσεις ταυτοποίησης των παικτών πριν την πληρωμή για λόγους καταπολέμησης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Για να μπορέσει να ολοκληρωθεί μία ανάληψη, χρειάζεται, λοιπόν, να είναι πλήρως ταυτοποιημένος ο ηλεκτρονικός λογαριασμός. Δεύτερη κατηγορία με υψηλό ποσοστό είναι εκεί που σχετίζεται με τη φραγή, τον αποκλεισμό δηλαδή, των λογαριασμών. Έπεται, η ενότητα της Πληροφόρησης με ποσοστό 13.91% και ύστερα, το 13% των υποθέσεων αφορά στην διευθέτηση των κερδών. Με τον όρο αυτό εννοείται η απόδοση των κερδών στον παίκτη μετά την ολοκλήρωση του παικτικού γεγονότος στο οποίο συμμετείχε. Θα μπορούσαμε να πούμε πως οι καταγγελίες για μη πληρωμή κερδών συνδέονται άμεσα με τις αναφορές εκείνες που σχετίζονται με θέματα Ταυτοποίησης (5.96%) κατά τη 15

διάρκεια της εγγραφής αλλά και κατά τη διάρκεια των αιτημάτων ανάληψης για τη ταυτοποίηση όλων των μέσω συναλλαγής που έχουν χρησιμοποιηθεί. Από τις υπόλοιπες θεματικές ενότητες, ξεχωρίζουν εκείνες που συνδέονται με πρακτικές επιβράβευσης (4.64%) και με φαινόμενα Υπεύθυνου Στοιχηματισμού (4.30%).

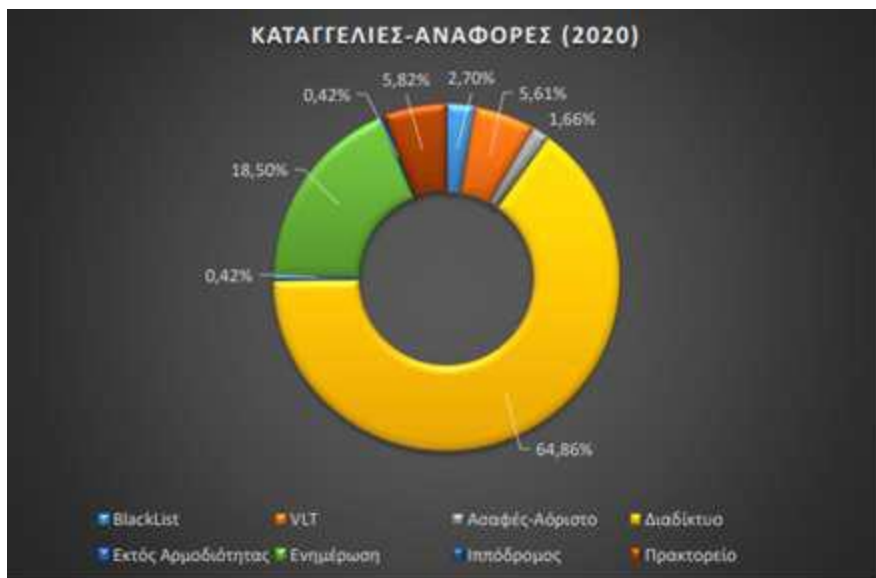
Γράφημα 5. Καταγγελίες/Αναφορές (Ενέργειες) 2019

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2019GR.pdf> (15/12/2021)

Όπως επιβεβαιώνει αυτός ο πίνακας, οι καταγγελίες διερευνήθηκαν και απαντήθηκαν σε ποσοστό 73.2% . Η Απολογιστική Έκθεση της ΕΕΕΠ και για το 2020 παρουσιάζει και αυτή τη χρονιά το πλήθος των καταγγελιών που έγιναν. Κατά το έτος 2020, αξιολογήθηκαν συνολικά 480 καταγγελίες/αναφορές για διάφορα ζητήματα που σχετίζονται με τη διοργάνωση και διεξαγωγή των παιγνίων.

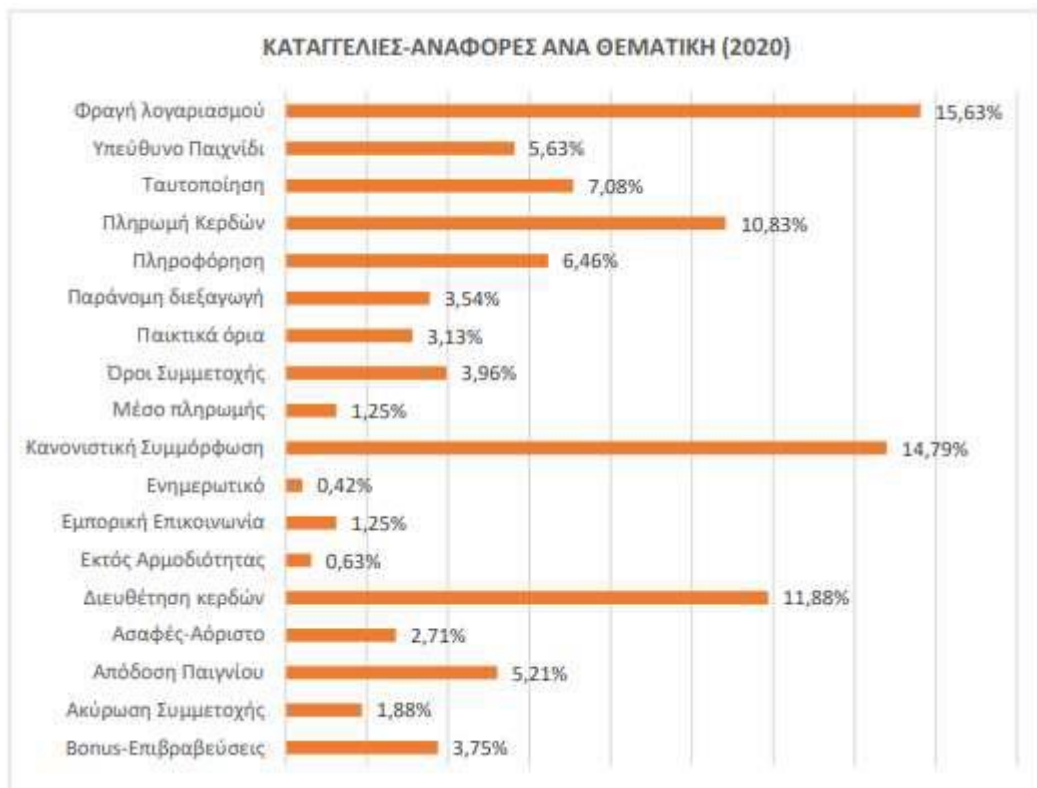
Γράφημα 6. Καταγγελίες/Αναφορές 2020

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2020GR.pdf> (14/12/2021)

Και τη χρονιά αυτή, το διαδίκτυο δέχθηκε το μεγαλύτερο μέρος των καταγγελιών σε ποσοστό 64.86% και ακολουθούν τα αιτήματα πληροφόρησης σε ποσοστό 18.50%. Τα πρακτορεία έχουν δεχθεί καταγγελίες σε ποσοστό 5.82% και τα παίγνια μέσω παιχνιομηχανημάτων τύπου VLT (5.61%). Οι πάροχοι με μη νόμιμη άδεια κατέχουν ποσοστό 2.70%. Παρουσιάζονται οι ενότητες και τα ζητήματα που αφορούσαν οι καταγγελίες για τη συγκεκριμένη χρονιά, βάσει των αποτελεσμάτων της ΕΕΕΠ.

Γράφημα 7. Καταγγελίες/Αναφορές 2020 ανά Θεματική Ενότητα

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2020GR.pdf> (14/12/2021)

Το μεγαλύτερο ποσοστό, 15.63%, των καταγγελιών κατέχει η ενότητα για τη φραγή λογαριασμών. Ακολουθεί η κανονιστική συμμόρφωση σε ποσοστό 14.79% και ύστερα η διευθέτηση των κερδών με ποσοστό 11.88%. Δηλαδή οι καταγγελίες για τη πληρωμή κερδών ήταν λιγότερες τη φετινή χρονιά. Η ταυτοποίηση και το Υπεύθυνο Παιχνίδι κατέχουν υψηλά ποσοστά, 7.08% και 5.63% αντίστοιχα. Τα ποσοστά αυτά είναι υψηλότερα από τη προηγούμενη χρονιά που εξετάστηκε. Από τις υπόλοιπες καταγγελίες/αναφορές ξεχωρίζουν θέματα όπως η απόδοση του παιγνίου (5,21%), η μη χορήγηση Bonus-Επιβραβεύσεων (3,75%), η περίοδος αποκλεισμού του παίκτη από τα παίγνια και η τήρηση των αρχών του υπεύθυνου παιχνιδιού (5,63%), η μη αδειοδοτημένη παροχή υπηρεσιών (3,54%). Σε ποσοστό 39.09% απαντήθηκαν οι υποβαλλόμενες καταγγελίες, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό 57.17% είναι ακόμη υπό διερεύνηση.

Γράφημα 8. Καταγγελίες/Αναφορές (Ενέργειες) 2020

Διαθέσιμο: <https://www.gamingcommission.gov.gr/images/enimerosi/ektheseispepragmenon/AnnualReport2020GR.pdf> (14/12/2021)

Συγκρίνοντας τις χρονιές 2019 και 2020, παρατηρείται ότι υπήρχε μία διαφοροποίηση ως προς θεματική εκείνη ενότητα που κατείχε το μεγαλύτερο ποσοστό, αφού το 2019 ήταν η Πληρωμή Κερδών ενώ το 2020 ήταν η φραγή λογαριασμών. Επίσης, παρατηρείται σημαντική αύξηση στις ενότητες της Ταυτοποίησης και του Υπεύθυνου Στοιχηματισμού. Το 2019 η Επιτροπή κατάφερε να ελέγξει και διερευνήσει περισσότερες υποθέσεις συγκριτικά με το 2020, γεγονός που φανερώνει τον όγκο των αιτημάτων και τη πολυπλοκότητά των υποθέσεων. Είναι βέβαιο, πώς οι δυνατότητα καταγγελίας και αναφοράς από τον παίκτη σε φαινόμενα καταστρατήγησης των δικαιωμάτων του αποτελεί μία υψίστης σημασίας νομοθετική πρωτοβουλία, που προστατεύει τους ίδιους του παίκτης και δημιουργεί ένα αίσθημα ασφάλειας και δικαιοσύνης. Σε κάθε περίπτωση, ο όγκος των αιτημάτων παραμένει υψηλός που καλείται να διαχειριστεί η ΕΕΕΠ και σίγουρα υπάρχουν ακόμη τρόποι για να περιοριστούν με νομοθετήματα και αποφάσεις στα πλαίσια της νομιμότητας και της ισότητας των δύο πλευρών, του στοιχηματικού παρόχου και του ενεργού παίκτη.

Οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται νόμιμα στη χώρα μας

Στη χώρα μας δραστηριοποιούνται συνολικά 16 εταιρείες στα πλαίσια του Διαδικτυακού Στοιχηματισμού. Θα αναφερθούν λίγα λόγια για τη κάθε μία από τις εταιρείες, προκειμένου να δούμε και να γνωρίσουμε το χώρο που διασκεδάζει ο Έλληνας παίκτης.

Η Stoiximan ιδρύθηκε το 2012. Η έδρα της εταιρείας είναι στη Μάλτα και σήμερα δραστηριοποιείται σε εννέα (9) χώρες συνολικά. Ειδικότερα, στην Ελλάδα και τη Κύπρο με το brand Stoiximan και σε Γερμανία, Ρουμανία, Τσεχία, Βουλγαρία, Πορτογαλία, Χιλή και Βραζιλία με το διεθνές brand Betano. Απασχολεί συνολικά πάνω από χίλιους εργαζομένους.

Η Novibet ανήκει στην εταιρεία Gamart Limited με έδρα τη Μάλτα. Στην Ελλάδα δραστηριοποιείται από το 2011 και πρόσφερε υπηρεσίες τόσο στο διαδικτυακό στοίχημα όσο και στο καζίνο.

Η Bwin λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα, ενώ η εταιρεία ιδρύθηκε το 1997 και έχει έδρα τη Μάλτα. Ένα ισχυρό brand που πρωταγωνιστεί διεθνώς με κορυφαίες συνεργασίες.

Η Interwetten ανήκει στην Interwetten Gaming Limited με έδρα τη Μάλτα. Ιδρύθηκε το 1990 και δραστηριοποιείται νόμιμα στη χώρα μας.

Η Fonbet ανήκει στην εταιρεία Plumo Ltd με έδρα τη Κύπρο. Ιδρύθηκε το 1994 και δραστηριοποιείται παγκοσμίως με ισχυρή παρουσία ανάμεσα στον ανταγωνισμό. Στην ελληνική αγορά εισήλθε το τελευταίο χρονικό διάστημα με σκοπό να πρωταγωνιστήσει.

Το N1 Casino τελεί υπό τη λειτουργία και την ιδιοκτησία της N1 Interactive Ltd με έδρα τη Μάλτα. Ιδρύθηκε το 2017 και παρέχει μόνον υπηρεσίες Διαδικτυακού καζίνο.

Η Bet365 ιδρύθηκε το 2000 στο Ηνωμένο Βασίλειο. Έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στη διεθνή αγορά. Δραστηριοποιείται σε πάρα πολλές χώρες του κόσμου με ηγεμονική παρουσία. Στη χώρα μας δραστηριοποιείται νόμιμα και προσφέρει υπηρεσίες Αθλητικού Στοιχήματος και Καζίνο.

Η Betshop ιδρύθηκε το 1997. Ο διαχειριστής της συγκεκριμένης σελίδας είναι η B2B Gaming Services Ltd με έδρα τη Μάλτα.

Η Netbet Enterprises Limited έχει λάβει νόμιμη άδεια λειτουργίας από την ΕΕΕΠ. Ιδρύθηκε το 2004 και εδρεύει στη Μάλτα.

Η Sportingbet λειτουργεί νόμιμα στη χώρα μας υπό την άδεια της Sporting Odds Limited, που εδρεύει στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η εταιρεία ιδρύθηκε το 2005.

Η Vistabet εδρεύει στη Βαλέτα της Μάλτας και στη χώρα μας λειτουργεί υπό την άδεια της Vistabet Limited. Ιδρύθηκε το 2005.

Το Pamestoxima.gr ανήκει στον Οργανισμό Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου (ΟΠΑΠ). Ο ΟΠΑΠ ιδρύθηκε το 1958 και αποτελεί μία από τις κορυφαίες εταιρείες σε παγκόσμιο επίπεδο. Το καζίνο του Pamestoxima.gr ξεκίνησε να λειτουργεί το 2020, τον Απρίλιο. Εδρεύει στην Ελλάδα και πρωταγωνιστεί τόσο σε επίπεδο υπηρεσιών όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Προσφέρει υπηρεσίες τόσο με φυσικά καταστήματα όσο και διαδικτυακά. Δεν περιορίζεται μόνον σε Αθλητικό Στόιχημα και Καζίνο, αλλά και σε Λαχεία και Ιπποδρομίες.

Η Betsson ιδρύθηκε το 2001 και εδρεύει στη Μάλτα, ωστόσο έχει σουδική προέλευση. Στην ελληνική αγορά εισήλθε, όπως και η Fonbet, το τελευταίο διάστημα. Απασχολεί περίπου 1.900 υπαλλήλους σε 11 διαφορετικές τοποθεσίες.

Η Pokerstars ιδρύθηκε το 2014 και εδρεύει στη Μάλτα. Ανήκει στην Diamond Link Limited και προσφέρει υπηρεσίες μόνον Καζίνο και κυρίως πόκερ.

Η Winmasters λειτουργεί νόμιμα στη χώρα μας και ιδρύθηκε το 2014. Διαχειριστής της συγκεκριμένης σελίδας είναι η WM Interactive Ltd με έδρα τη Μάλτα.

Τέλος, η Sportingbet λειτουργεί στην Ελλάδα υπό την άδεια της Sporting Odds Limited με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο. Δραστηριοποιείται νόμιμα στη χώρα μας και προσφέρει υπηρεσίες ψυχαγωγίας τόσο για το αθλητικό στοίχημα όσο και για το καζίνο. Η εταιρεία ιδρύθηκε το 2005.

Οι δεκαέξι (16) αυτές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας προσφέρουν ένα υψηλό επίπεδο υπηρεσιών στους Έλληνες παίκτες. Εταιρείες με πολυετή εμπειρία, πολυεπίπεδη δράση και με εξελιγμένη τεχνολογία παρέχουν ένα ασφαλές και δίκαιο περιβάλλον ψυχαγωγίας και δραστηριότητας. Η επιλογή της Μάλτας ως έδρας για τις περισσότερες εταιρείες δεν είναι καθόλου τυχαία. Αυτό συμβαίνει διότι η Μάλτα έχει πολύ ευνοϊκή φορολογία και επίσης γιατί η Μαλτέζικη αρχή (Malta Gaming Authority MGA) έχει, θα μπορούσαμε να πούμε, ένα χαλαρό και φιλικό εποπτικό πλαίσιο προς τις εταιρείες, αφού με μία απλή γνωστοποίηση στην MGA μπορεί η κάθε εταιρεία να αναλάβει και να υλοποιήσει πρωτοβουλίες. Άλλο κοινό στοιχείο είναι ότι όλες οι εταιρείες έχουν νομική μορφή εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ/Limited). Αυτό συμβαίνει διότι είναι η πιο εύκολη και απλή μορφή εταιρείας που υπάρχει και συναντάται σε όλες σχεδόν τις χώρες του common law.

Ο ρόλος της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων

Η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίου είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή με έργο τη ρύθμιση, την εποπτεία και τον έλεγχο των παιγνίων που διεξάγονται εντός της Ελληνικής Επικράτειας. Η αρχική της σύσταση έγινε το 2004 με το ν.3229/2004 (Α 38) ως διοικητική αρχή με την επωνυμία «Επιτροπή Εποπτεία και Ελέγχου Τυχερών Παιγνίων». Το 2011, με το νόμο ν.4002/2011 (Α 180) έλαβε τη τωρινή της ονομασία, ενώ το Φλεβάρη του 2012 με το ν. 4038/2012 (Α 14) μετατράπηκε σε ανεξάρτητη διοικητική αρχή, με διοικητική οικονομική αυτοτέλεια και ανεξαρτησία, στην οποία έχουν ισχύ οι διατάξεις του ν.3051/2002 (Α 220), με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που αναφέρονται σε αυτόν και επιπλέον φέρει η ίδια νομική προσωπικότητα. Για να κατανοήσουμε περισσότερο έργο που επιτελεί, θα εξετάσουμε το όραμα και γενικότερα τη κουλτούρα του οργανισμού.

Όραμα, Αποστολή και Πεδία Δράσης

Όραμα της ΕΕΕΠ, αποτελεί όλα τα παιχνίδια να διεξάγονται νόμιμα και με ασφάλεια, χωρίς φυσικά κοινωνικοοικονομικές συνέπειες. Αποστολή της είναι η ρύθμιση, η εποπτεία και ο έλεγχος των παιγνίων, ώστε να διασφαλιστεί το απαραίτητο νόμιμο και ασφαλή πλαίσιο για την προστασία του κοινωνικού συνόλου (παικτών-ανηλίκων), αλλά και των προβλεπόμενων εσόδων για το κράτος. Τα πεδία δράσης της ΕΕΕΠ αποτελούν τόσο ο ίδιος ο χώρος διεξαγωγής των τυχερών παιγνίων όσο και η Πολιτεία και η κοινωνία. Ειδικότερα, όσον αφορά τις διεργασίες τις σχέσεις με τη Πολιτεία η Επιτροπή αποσκοπεί στη διασφάλιση της διαφάνειας και φερεγγυότητας της διεξαγωγής των παιγνίων, στη διαρκή βελτίωση της ισχύουσας νομοθεσίας, στο συμβουλευτικό ρόλο προς τις κυβερνήσεις, με τον έλεγχο για τη τήρηση της νομιμότητας και ασφαλώς με τη διασφάλιση των εσόδων για το κράτος, που όπως έχουμε ήδη αναφέρει είναι πολύ σημαντικά. Όσον αφορά της κοινωνικής της δράσης, κυρίως εστιάζει η Επιτροπή στη λήψη αυστηρών μέτρων και αποφάσεων για την προστασία των ευάλωτων κοινωνικών στρωμάτων, για τη πρόληψη αλλά και καταπολέμηση του εθισμού, ο οποίος μπορεί να έχει καταστροφικές συνέπειες και φυσικά η συνεργασία με αρμόδιους φορείς όπως για παράδειγμα ο ΚΕΘΕΑ. Τέλος, όσον αφορά το κυρίως πεδίο του χώρου των τυχερών παιγνίων αποβλέπει στην εξασφάλιση της δίκαιης διεξαγωγής, στον έλεγχο των εταιρειών και των παρόχων που δραστηριοποιούνται ώστε να συμμορφώνονται με το νομοθετικό πλαίσιο και να μην υπάρχουν θεσμικές παρεκτροπές. Εξίσου σημαντική είναι και η πρωτοβουλία για τη δημιουργία σχέσεων και επαφών με διεθνείς φορείς, τόσο για τη βελτιστοποίηση των υπηρεσιών με τη βοήθεια του τεχνολογικού τομέα όσο και για τη καταπολέμηση παθογενειών που αμαυρώνουν τα αποτελέσματα της δράστης της.

Αξίες, αρχές και κανόνες λειτουργίας

Η δράση και το έργο της ΕΕΕΠ καθορίζονται από συγκεκριμένες αξίες και αρχές, οι οποίες αναδεικνύουν τον τρόπο σκέψης και τη κουλτούρα της. Οι αξίες αυτές αποτελούν τα σκαλοπάτια για την επιτυχία της Επιτροπής στο δύσκολο έργο που έχει μπροστά της.

- ✓ Δέσμευση : προσωπική δέσμευση των μελών της ΕΕΕΠ στους στόχους και στο όραμά της
- ✓ Συμμόρφωση : η αποδοχή και η συμμόρφωση με κάθε εθνική και ευρωπαϊκής διάταξη.
- ✓ Σεβασμός και Ακεραιότητα : χαρακτηρίζει τις καθημερινές σχέσεις και λειτουργίες της Επιτροπής

- ✓ Αξιοπιστία : με τη σύμπραξη της τεχνολογίας επιτυγχάνει αξιόπιστα αποτελέσματα εντός των πλαισίων που έχουν τεθεί και επενδύσει σε ωφέλιμες σχέσεις και συνεργασίες.
- ✓ Επαγγελματισμός και Υπευθυνότητα : με διαρκή κατάρτιση και εκμάθηση, το προσωπικό της επιδιώκει και επιτυγχάνει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα για το Κράτος και τη κοινωνία.
- ✓ Πρωτοβουλία και Συνεργασία : το ομαδικό πνεύμα, το υγιές εργασιακό περιβάλλον και το όραμα του οργανισμού εμπνέουν τα μέλη για τη διαρκή και απρόσκοπτη ενασχόληση.
- ✓ Κοινωνική Ευθύνη : όπως προαναφέραμε, το ένα από τα πεδία δράσης είναι η Κοινωνία.

Έτσι, η Επιτροπή είναι σε συνεχή ανοιχτό διάλογο για φλέγοντα ζητήματα που σχετίζονται με τον εθισμό.

Συμπληρωματικό, αλλά όχι ήσσονος σημασίας ρόλο με τις αξίες της Επιτροπής έχουν και οι κανόνες και οι αρχές που υιοθέτησε η ίδια η Επιτροπή με την αριθμό 8/6/25.05.12 καθορίζοντας και αποδίδοντας με σαφήνεια τη λειτουργία της. Ασφαλώς, οι αρχές αυτές τείνουν προς την ίδια κατεύθυνση τόσο με τις αξίες της όσο και με τα πεδία δράσης και ενεργοποίησης. Με άλλα λόγια, οι αρχές, οι κανόνες και οι αξίες της Επιτροπής αποτυπώνονται σε κάθε δράση της και οδηγία της.

Ειδικότερα, οι αρχές διεξαγωγής του ρυθμιστικού έργου της ΕΕΕΠ είναι η αρχή της αναλογικότητας, σύμφωνα με την οποία χρειάζεται να παρεμβαίνει μόνο όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο λαμβάνοντας τα επαρκή μέτρα για την αποφυγή του κινδύνου. Η αρχή της λογοδοσίας αναγκάζει την Επιτροπή να ελέγχεται δημοσίως για τις αποφάσεις της. Οι αρχές της συνέπειας και της διαφάνειας θεσπίζουν νομικά πλαίσια, εξασφαλίζοντας το αδιάβλητο των διαδικασιών με τρόπο κατανοητό και ξεκάθαρο για όλους. Τέλος, οι αρχές της προσήλωσης και της κοινωνικής ευθύνης διατηρούν συγκεντρωμένα τα μέλη της Επιτροπής στον σαφή στόχο τους, φυσικά με κοινωνικό πρόσημο προωθώντας τον υπεύθυνο στοιχηματισμό (responsible gaming).

Οι κανόνες λειτουργίας του οργανισμού σχετίζονται κυρίως με την αξιοποίηση και τη διαθεσιμότητα των πόρων ειδικότερα γενικότερα της σχέση με το Δημόσιο. Οι τρεις βασικοί κανόνες της χρήσης υφιστάμενων πόρων, της χρήσης των αναγκαίων πόρων και του ελάχιστου κόστους έχουν κυρίως οικονομικό χαρακτήρα και αποσκοπούν αφενός στην αποκλειστική χρήση των διαθέσιμων πηγών μέχρι εξαντλήσεώς τους και αφετέρου στην αποφυγή επιβάρυνση 25

και κατασπατάλησης του δημοσίου χρήματος. Οι υπολειπόμενοι τρεις κανόνες του προληπτικού ελέγχου, της ιεράρχησης των ενεργειών και της αποτελεσματικής ανταπόκρισης αναδεικνύουν από τη μία τον έλεγχο για τη διαφάνεια των ενεργειών για τον έλεγχο που διεξάγει η Πολιτεία μέσω του Ελεγκτικού Συνεδρίου και από την άλλη την ιεράρχηση των αναγκών με φυσικά στη κορυφή να είναι η επικοινωνία και η επίλυση αιτημάτων των πολιτών.

Όπως έχουμε αναφέρει και προηγουμένως, η Επιτροπή δε περιορίζει τη δράση της εντός μόνο των εθνικών συνόρων. Έχει λάβει πρωτοβουλίες για το λόγο αυτό για διεθνείς συνεργασίες με σκοπό την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της. Ειδικότερα, αξίζει να επισημάνουμε εδώ την ενεργό συμμετοχή της στο Gaming Regulators European Forum (GREF), το οποίο περιλαμβάνει τις αντίστοιχες επιτροπές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το International Association of Gaming Regulators (IAGR) στο οποίο απευθύνεται σε όλες τις χώρες του κόσμου.

Υπεύθυνος Στοιχηματισμός

Η εξάρτηση από τα τυχερά παίγνια δε διαφέρει από αντίστοιχες εξαρτήσεις από το αλκοόλ ή τα ναρκωτικά. Μπορεί τα δύο τελευταία να δώσουν τέλος βιολογικά στη ζωή μας, ωστόσο ο τζόγος θα σκοτώσει τη προσωπικότητά μας, το είναι μας και τις ανθρώπινες σχέσεις. Η έντονη ενασχόληση με τον τζόγο, η τάση δανεισμού χρημάτων, χωρίς φυσικά να επιστρέφονται, η σταδιακή διάλυση των σχέσεων μας με τους αγαπημένους μας ανθρώπους και η άρνηση υποδείξεων και βοήθειας από εκείνους, ο θυμός και το άγχος για το πώς, πού και πότε θα ξαναπαίξουμε, καταγράφονται ως μερικές από τις πιο συχνές συμπεριφορές εθισμού, σύμφωνα με τους επιστημονικούς εκπαιδευτές του ΚΕΘΕΑ. Αξίζει να επισημάνουμε εδώ πώς ο ακραίος τζόγος αναγνωρίζεται ως διαταραχή από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ).

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που μπορούν να προκύψουν από την ενασχόληση με τα τυχερά παίγνια είναι ο εθισμός σε αυτά με οδυνηρές συνέπειες. Ο εθισμός αποτελεί ένα σοβαρότατο κοινωνικό ζήτημα που καλείται να αντιμετωπίσει η ίδια η Πολιτεία με διαδικασίες και κατευθύνσεις που στοχεύουν στον υπεύθυνο στοιχηματισμό. Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε εδώ, πώς η στοιχηματική δραστηριότητα πρέπει να γίνεται για λόγους ψυχαγωγίας και μόνον. Δεν είναι λίγοι εκείνοι οι οποίοι ωστόσο καταφεύγουν στα τυχερά παίγνια είτε για να ξεφύγουν από τα προβλήματα της καθημερινότητας είτε να γιατί νομίζουν πώς με τα τρόπο αυτό θα επιλύσουν οικονομικά ζητήματα που τους ταλαιπωρούν. Ορισμένες φορές παρατηρούνται, δυστυχώς, 26

άσχημα αποτελέσματα με παίκτες οι οποίοι έχουν χάσει τον αυτοέλεγχο και καταστρέφονται προσωπικά και οικονομικά.

Για να καταπολεμηθούν τέτοιου είδους φαινόμενα, η Πολιτεία αναγκάζει τις εταιρείες να λαμβάνουν μέτρα αυτό-προστασίας των μελών, όταν διαπιστώνεται ότι υπάρχει κίνδυνος. Οι πρακτικές Υπεύθυνου Στοιχηματισμού, στοχεύουν στη πρόληψη, παρέμβαση και τη θεραπεία ακραίων καταστάσεων. Ειδικότερα, ανάμεσα στα όπλα που υπάρχουν για την αντιμετώπιση του εθισμού είναι οι ίδιοι οι παίκτες να επιλέγουν τα όρια απωλειών που επιθυμούν ανά ημέρα, βδομάδα είτε μήνα, τη δυνατότητα της επιλογής του αυτό-αποκλεισμού τους είτε για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα είτε δια παντός, τη δυνατότητα επικοινωνίας με δημόσιους φορείς καταπολέμησης των εξαρτήσεων (για παράδειγμα ΚΕΘΕΑ), και ασφαλώς ο περιορισμός για τους στοιχηματικά ανήλικους (κάτω των 21 ετών). Στη Κύπρο αρμόδιο φορέας για τη αντιμετώπιση καταστάσεων εθισμού και γενικότερα ζητημάτων που άπτονται της στοιχηματικής δραστηριότητας είναι η Εθνική Αρχή Στοιχημάτων (ΕΑΣ).

Όλες οι στοιχηματικές εταιρείες στη χώρα μας υποχρεούνται να έχουν στη κεντρική σελίδα τους ξεχωριστό κομμάτι (σύνδεσμο/link) που θα ενημερώνουν εκτενώς για τον Υπεύθυνο Στοιχηματισμό. Μία σειρά από ερωτήματα που υπάρχουν διαθέσιμα μπορούν να οδηγήσουν τον παίκτη σε σημαντικά συμπεράσματα για το πώς βιώνει ο ίδιος το στοιχηματισμό στη ζωή του. Επίσης, ιδιαίτερα ουσιαστικό είναι και το Τεστ Αυτοξιολόγησης που υπάρχει και με τη σχετική βαθμολογία της κάθε ερώτησης , συνάγεται ένα τελικό αποτέλεσμα το οποίο οδηγεί σε ασφαλή συμπεράσματα. Με εύστοχες ερωτήσεις μπορεί κανείς να καταλάβει αν ο ίδιος χρειάζεται να μειώσει τη δραστηριότητά του ή ακόμη και αν απαιτείται να απευθυνθεί σε κάποιον ειδικό φορέα.

Θα εξεταστούν οι ερωτήσεις που υπάρχουν διαθέσιμες. Γίνεται στη παρούσα εργασία ιδιαίτερη μνεία για το συγκεκριμένο ζήτημα, καθώς αποτελεί εάν ευαίσθητο κοινωνικό φαινόμενο, που έχει ταλαιπωρήσει και εξακολουθεί να ταλαιπωρεί αρκετές οικογένειες. Οι απαντήσεις που μπορούν να δοθούν σε όλες τις ερωτήσεις είναι τέσσερις (4). Πιο συγκεκριμένα, α) ποτέ= 0, β) μερικές φορές= 1, γ) τις περισσότερες φορές=2 και δ) σχεδόν πάντα=3. Το ερωτηματολόγιο είναι ασφαλώς ανώνυμο. Αφού ο παίκτης συμπληρώσει κάποιο από τα προσωπικά του στοιχεία, όπως φύλο και ηλικία, τότε ξεκινούν οι ερωτήσεις αυτό-αξιολόγησης, που είναι στο σύνολο εννέα (9).

1. Έχει χρειαστεί να δανειστεί χρήματα ή να πουλήσεις κάτι, ώστε να βρεις χρήματα για να παίζεις;
2. Η ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια σου έχει προκαλέσει οικονομικά προβλήματα για σένα ή την οικογένειά σου;
3. Η ενασχόληση με τα τυχερά παίγνια έχει δημιουργήσει προβλήματα υγείας, όπως άγχος ή έντονη ανησυχία;
4. Έχεις δεχτεί επικρίσεις από το κύκλο σου ότι παίζεις τυχερά παίγνια ή ότι έχεις πρόβλημα με αυτά, ανεξάρτητα αν συμφωνείς ή όχι ;
5. Έχεις στοιχηματίσει περισσότερα από όσα είχες την οικονομική δυνατότητα να χάσεις ;
6. Έχεις ο ίδιος αισθανθεί ότι ίσως αντιμετωπίζεις ζητήματα συμπεριφοράς σε σχέση με τα τυχερά παιχνίδια;
7. Έχει χρειαστεί να παίζεις ολόένα και περισσότερα χρηματικά ποσά για να καταφέρεις να νιώσεις τον ίδιον ενθουσιασμό όπως άλλες φορές στο παρελθόν;
8. Έχεις αισθανθεί ενοχές για τον τρόπο που παίζεις ή για το τι συμβαίνει όταν παίζεις;
9. Αφού παίζεις, έχεις ποτέ επανέλθει για να προσπαθήσεις να κερδίσεις πίσω τα χρήματα που έχασες (ρεφάρεις).

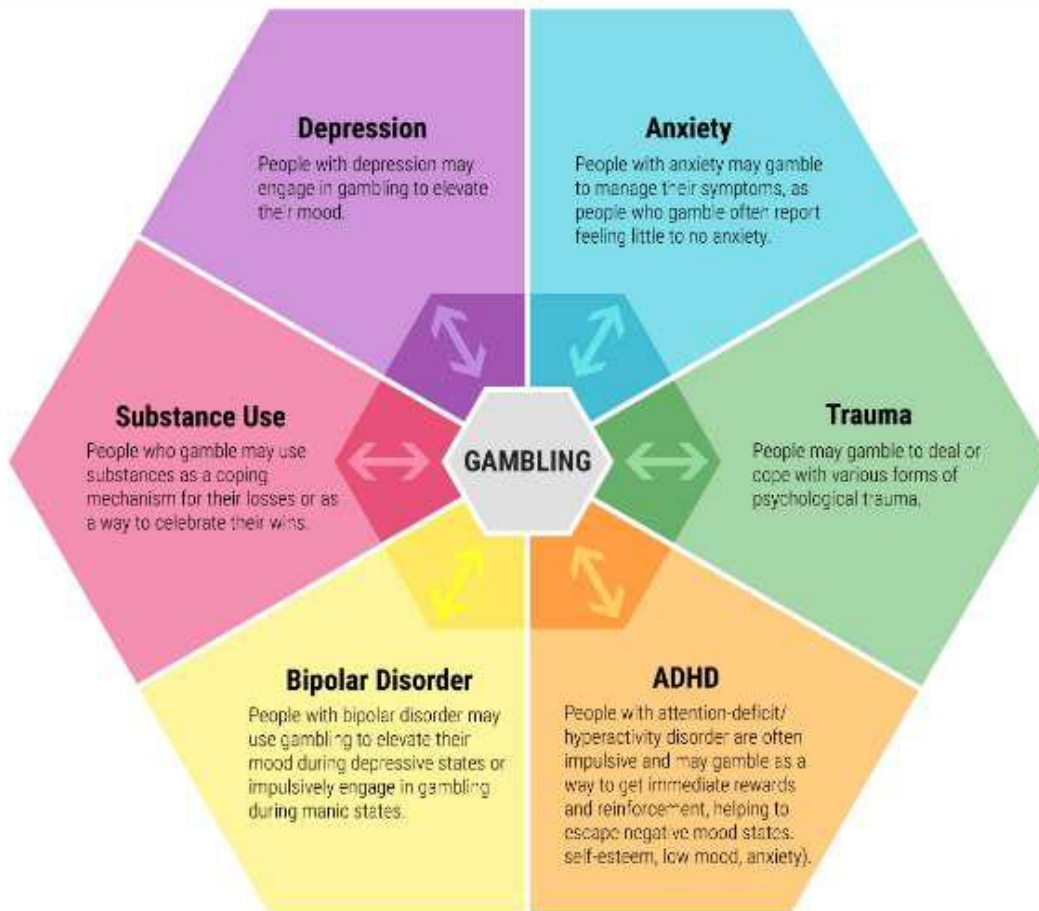
Οι ερωτήσεις αυτές βασίζονται στο διαγνωστικό μοντέλο Problem Gambling Severity Index (PGSI). Ο συγκεκριμένος δείκτης κινδύνου προβληματικής ενασχόλησης με τα τυχερά παίγνια αποτελεί ένα από αποδεκτό σύστημα αξιολόγησης από τη παγκόσμια επιστημονική κοινότητα.

Το τελικό αποτέλεσμα προκύπτει από το άθροισμα των βαθμολογιών του παίκτη. Βάσει, λοιπόν, των τεσσάρων (4) πιθανών απαντήσεων που καταγράψαμε παραπάνω, υπάρχουν και τέσσερα (4) πιθανά αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, είναι η Υπεύθυνη Παικτική Συμπεριφορά, όπου εδώ είναι οι χρήστες εκείνοι με μηδενικό άθροισμα απαντήσεων και επομένως δε διατρέχουν κάποιον κίνδυνο εθισμού από τα τυχερά παίγνια. Ύστερα, ακολουθεί η Παικτική Συμπεριφορά Χαμηλού Κινδύνου, όπου εδώ εντάσσονται εκείνοι των οποίων οι απαντήσεις έχουν άθροισμα από ένα (1) έως δύο (2). Εδώ, παρατηρούνται στους παίκτες οι ελάχιστες αρνητικές συνέπειες από τα τυχερά παίγνια. Τρίτη πιθανή κατηγορία τελικού αποτελέσματος είναι εκείνη της Παικτικής Συμπεριφοράς Μέτριου Κινδύνου. Οι απαντήσεις

εδώ έχουν άθροισμα από τρία (3) έως επτά (7). Εδώ, οι παίκτες βιώνουν αρκετές αρνητικές συνέπειες. Τέλος, η τελευταία και πιο επικίνδυνη κατηγορία είναι εκείνη της Προβληματικής Παικτικής Συμπεριφοράς. Το συνολικό άθροισμα εδώ είναι από οκτώ (8) και πάνω και οι αρνητικές συνέπειες είναι τεράστιες τόσο στην ψυχολογική όσο και στην οικονομική υπόσταση του παίκτη.

Σημαντικό μερίδιο στην ανάγνωση και κατανόηση του φαινομένου του εθισμού στα τυχερά παίγνια, αποτελεί το έργο των Dr Mark Griffiths και Dr Gabor Mate, αναλύοντας τις ψυχικές επιπτώσεις στο άτομο, μέσα από ενδελεχείς έρευνες, άρθρα και βιβλία.

Το τεστ Αυτό-Αξιολόγησης που αναλύσαμε παραπάνω προβλέπεται από τις Οδηγίες της ΕΕΕΠ, οι οποίες δεν εκδίδονται στο ΦΕΚ, αλλά ρυθμίζουν περισσότερο τεχνικά ζητήματα. Ειδικότερα, στην Οδηγία 2/2021 της ΕΕΕΠ προβλέπεται ρητά η υποχρέωση των στοιχηματικών εταιρειών να παρέχουν στο κάθε ενδιαφερόμενο, κάτοχο ηλεκτρονικού λογαριασμού και μη, τεστ Αυτό-Αξιολόγησης, που σχετίζεται με την προβληματική συμπεριφορά στα τυχερά παίγνια. Το συγκεκριμένο τεστ πρέπει να προσφέρεται τόσο στα Ελληνικά όσο και στα Αγγλικά. Είναι, ασφαλώς, ανώνυμο και οι κάτοχο ηλεκτρονικού λογαριασμού χρειάζεται να είναι αποσυνδεδεμένοι προκείμενου να το ξεκινήσουν. Στη παρακάτω εικόνα παρουσιάζονται οι πιο κοινές διαταραχές και συμπεριφορές που εντοπίζονται σε άτομα που αντιμετωπίζουν ζητήματα εθισμού.

Η κατάθλιψη, η έντονη ανησυχία, η χρήση ουσιών, το ψυχολογικό τραύμα, η διπολική διαταραχή και η έλλειψη προσοχής ή η υπερκινητικότητα από την άλλη πλευρά αποτελούν τις πιο συνήθεις εκδηλώσεις συμπεριφοράς που αναδεικνύουν ότι υπάρχει ένα σοβαρό ζήτημα εθισμού, που χρειάζεται να διερευνηθεί και να εξεταστεί πιο βαθιά με την ανάλογη προσοχή.

Διαδικτυακός Στοιχηματισμός και Χορηγίες

Καθημερινά λαμβάνουμε χιλιάδες μηνύματα όπου συναντάμε διάσημες μάρκες, σε οποιαδήποτε πτυχή της καθημερινότητας μας. Έτσι και ο αθλητισμός, ασφαλώς, δε θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση. Για παράδειγμα, σε έναν αγώνα καλαθοσφαίρισης, τα μηνύματα που λαμβάνουμε από τους χορηγούς είναι συνεχή. Πέρα από τις διαφημιστικές πινακίδες που υπάρχουν γύρω από τον αγωνιστικό χώρο είτε και κατά τη διάρκεια των διαφημιστικών

διαλειμμάτων, ακόμη και μέσα στο γήπεδο, δηλαδή στο χώρο δράσης και εξέλιξης του γεγονότος, υπάρχουν οι εκάστοτε χορηγοί είτε ακόμη και πάνω στις φανέλες των αγαπημένων μας αθλητών. Υπάρχει δηλαδή η πρόθεση ταύτισης ενός προϊόντος ή μία υπηρεσίας με έναν σύλλογο ή αθλητή. Ο όρος sports marketing χρησιμοποιείται για πρώτη φορά στις ΗΠΑ από το περιοδικό Advertising Age το 1978. Έκτοτε, ο όρος χρησιμοποιείται προκειμένου να περιγράψει τις δραστηριότητες εκείνες που συνδέονται με την προώθηση των σπορ. Οι B. Mullin, S. Hardy και ο W. Sutton δίνουν το δικό τους ορισμό, αναφέροντας πώς, το αθλητικό μάρκετινγκ αποτελείται από όλες εκείνες τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τις επιθυμίες των αθλητικών καταναλωτών μέσω της διαδικασίας. Ο Guttman το 1986 είχε πει αναφέρει πως ο συγκεκριμένος κλάδος παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον λόγω της υψηλής συμμετοχής καταναλωτών ως όμως θεατές και οπαδοί (Guttman, 1986). Ο Matthew D. Shank (2004) προχωράει ένα βήμα παραπάνω την έννοια του αθλητικού μάρκετινγκ και διακρίνει τις 2 βασικές διαστάσεις, το αθλητικό μάρκετινγκ πρώτον και το μάρκετινγκ μέσω του αθλητισμού δεύτερον.

Η πρώτη διάσταση αναφέρεται στη χρήση των συστατικών του μείγματος μάρκετινγκ (marketing mix) με στόχο να επικοινωνήσει τα κέρδη της συμμετοχής ή της παρακολούθησης σε ένα άθλημα επικινδυνότητας να διασφαλίσει την επιβίωση του και την ανάπτυξη. Ένας από τους πιο γενικούς

και αποδεκτούς ορισμούς του μάρκετινγκ είναι αυτός που έδωσε η Αμερικάνικη Ένωση του Μάρκετινγκ (AMA, 1985). Ειδικότερα, “Μάρκετινγκ είναι η διαδικασία του σχεδιασμού και υλοποίησης της σύλληψης, τιμολόγησης, προώθησης και διανομής ενός προϊόντος (υλικού αγαθού, ιδέας ή υπηρεσίας, με στόχο τη δημιουργία ανταλλαγών που τελικά ικανοποιούν τόσο ατομικούς όσο και επιχειρησιακούς στόχους”. Ο Kotler (1991) διατύπωσε τις βασικές εκείνες

έννοιες που περιλαμβάνει κάθε ορισμός του μάρκετινγκ. Αυτές είναι οι ανάγκες και οι απαιτήσεις των καταναλωτών, τα προϊόντα που ικανοποιούν αυτές τις ανάγκες, η αξία και το κόστος των προϊόντων, οι ανταλλαγές, οι συναλλαγές και σχέσεις, οι αγορές, το μάρκετινγκ και

οι μάρκετερ. Το μίγμα μάρκετινγκ αποτελείται από εκείνα τα συστατικά που μπορούν να συνδυάσουν την επιτυχία ενός προϊόντος όσο και την ευτυχία και την ικανοποίηση ενός καταναλωτή. Στη περίπτωση του αθλητισμού, τέσσερα είναι τα στοιχεία που συγκροτούν τα μίγμα μάρκετινγκ. Αυτά είναι το προϊόν (product), η τιμή (price), η τοποθεσία (place) και η προώθηση (promotion). Το προϊόν, δηλαδή η ομάδα, το άθλημα, ο αγώνας. Το προϊόν είναι

εκείνο που παράγει το θέαμα. Αποτελεί ένα πολύπλοκο σύνολο από απτά και μη 31

χαρακτηριστικά. Είναι ασταθές και διαφέρει κάθε φορά που καταναλώνεται. Στον πυρήνα του αθλητικού προϊόντος βρίσκεται η εμπειρία του αγώνα οποία αποτελείται από την αγωνιστική διαδικασία, τους αθλητές, το αθλητικό υλικό και το στάδιο. Η τιμή, δηλαδή το εισιτήριο. Είναι το πιο ευμετάβλητο στοιχείο του μίγματος μάρκετινγκ. Αυτό γιατί πρώτο μεταβάλλεται εύκολα, δεύτερον μπορεί εύκολα να αλλάξει τη ζήτηση και τρίτον μπορεί εξίσου εύκολα να αλλάξει τη συνολική εικόνα του προϊόντος. Η τιμή συνδέεται με την αξίας του θεάματος και στηρίζεται στην ανάλυση εσόδων και εξόδων, στη ζήτηση του αθλητικού γεγονότος και στην πολιτική του οργανισμού για το ύψος του επιδιωκόμενου κέρδους. Η τοποθεσία, δηλαδή οι αθλητικές εγκαταστάσεις, το γήπεδο, η ώρα του αγώνα. Το προϊόν διανέμεται και καταναλώνεται εκεί που παράγεται, δηλαδή στο γήπεδο. Στο πεδίο του αθλητισμού, όταν γίνεται αναφορά για διανομή, νοείται στην τοποθεσία, τη πρόσβαση, στην ασφάλεια και στις υπηρεσίες. Τέλος, τέταρτο στοιχείο είναι η επικοινωνία με το κοινό, δηλαδή η προώθηση. Η επικοινωνία με το αθλητικό κοινό γίνεται με 4 βασικούς τρόπους. Αρχικά, η διαφήμιση, ακολουθούν οι δημόσιες σχέσεις και η δημοσιότητα, η προσωπική πώληση και οι προωθητικές πωλήσεις. Ο προγραμματισμός, η συστηματική μελέτη και ο συντονισμός των στοιχείων του μίγματος μάρκετινγκ μπορεί να έχει κερδοφόρα αποτελέσματα για τον οργανισμό.

Ο σκληρός ανταγωνισμός και τα υψηλά περιθώρια κέρδους που υφίστανται ανάμεσα στις στοιχηματικές εταιρείες έκανε επιτακτική και υποχρεωτική την ανάγκη της ανάπτυξης της μεθόδου των χορηγιών, δηλαδή την απόκτηση των δικαιωμάτων σύνδεσης συσχέτισης του ονόματος μιας εταιρείας με ένα προϊόν ή εκδήλωση, με σκοπό την αποκόμιση των ωφελειών που συνδέονται με αυτό. Η Βουλή στην Ολομέλειά της και ειδικότερα στο αρ.1 πρακτικά της ΝΖ' 16/7/07 απέδωσε τον ορισμό της χορηγίας και των υποκείμενών της. Ειδικότερα, νοείται η χρηματική άλλη μορφή οικονομική παροχής σε είδος, σε άυλα αγαθά ή υπηρεσίες από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ημεδαπά ή αλλοδαπά, για την ενίσχυση σκοπών και δράσεων του αποδέκτη της χορηγίας με αντάλλαγμα τη προβολή του κοινωνικού προσώπου του χορηγού. Υποκείμενα της χορηγίας αποτελούν ο χορηγός και ο αποδέκτης της χορηγίας. Χορηγός είναι εκείνο το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προβαίνει στη χορηγία, αποσκοπώντας στη κοινωνική προβολή του προϊόντος της. Αποδέκτης χορηγίας είναι το νομικό ή φυσικό πρόσωπο που απολαμβάνει τη χρηματική ή άλλη παροχή προκειμένου να συμβάλλει στην εκπλήρωση των στόχων του, οφείλοντας μόνο να προβάλλει βάσει των συμφωνηθέντων το χορηγό. Με την ολοκλήρωση και τη σύμπραξη μιας χορηγίας, δίνεται η ευκαιρία στην εταιρεία-χορηγό να ενισχύσει την εικόνα 32

της κοινωνικά, πολιτιστικά, οικονομικά και γενικότερα σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας και ασφαλώς βάσει του στόχου που έχει η ίδια θέσει. Ασφαλώς, η εταιρεία επιδιώκει την αύξηση της αναγνωρισιμότητας του προϊόντος της, ώστε ασφαλώς να αυξηθούν οι πωλήσεις, δημιουργία συγκεκριμένης εικόνας και αντίληψης για το σχετικό προϊόν μέσα στο κοινό στόχο.

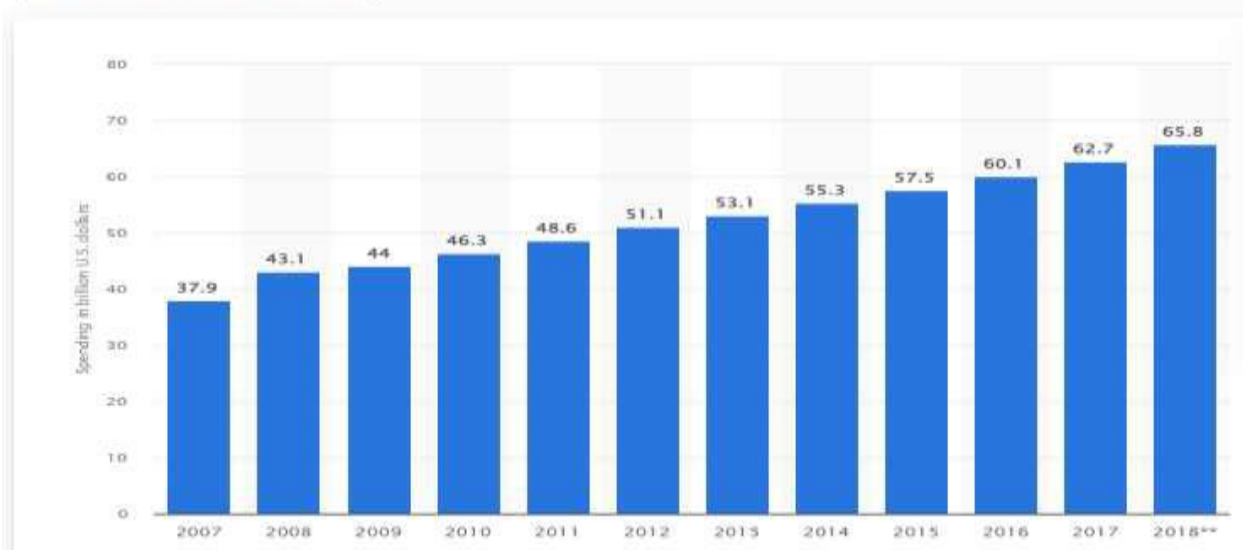
Η ανάπτυξη της αθλητικής χορηγίας, πιο συγκεκριμένα, εντοπίζεται για πρώτη φορά τη δεκαετία του 1970, εντατικοποιείται τη δεκαετία του 1990, και σήμερα αποτελεί έναν από τους κρισιμότερους και σπουδαιότερους τρόπους προώθησης μιας εταιρείας. Πολλοί λόγοι συνετέλεσαν στην ανάπτυξη της χορηγίας, με βασικότερο να είναι το διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) για τη κάλυψη των αθλητικών γεγονότων και φυσικά το γεγονός ότι πλέον το μάρκετινγκ αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο. Αρκετές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές χώρες διαπιστώνουν πως είναι εξαιρετικά δύσκολο να επικοινωνήσουν με τις αγορές αυτές μέσα από διαφορετικές γλώσσες και κουλτούρες. Έτσι, οι αθλητικές χορηγίες προσφέρουν έναν μοναδικό τρόπο για τη γεφύρωση του χάσματος της γλώσσας και της κουλτούρας. Τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσει μια εταιρεία, στοιχηματική στη περίπτωση μας, είναι η αποκλειστικότητα, η δημοσιότητα, η αύξηση της εμπορικής επικοινωνίας, η προβολή των πρωτοβουλιών και των δράσεων της κοινωνικής ευθύνης, των αξιών και των στόχων της εταιρείας. Το 1984 στο κορυφαίο αθλητικό γεγονός του κόσμου, τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λος Άντζελες, ήταν οι πρώτοι που διεξήχθησαν από χρήματα ιδιωτών μέσω χορηγιών και όχι από δημόσιο χρήμα.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του παγκόσμιου οργανισμού Statista, το 2020, μία χρονιά που ξεκίνησε και η πανδημία του Covid-19, η αξία της παγκόσμιας αγοράς των αθλητικών χορηγιών άγγιξε περίπου τα 57 δισεκατομμύρια δολάρια.

Όπως παρατηρούμε, βάσει των διαγραμμάτων από τον συγκεκριμένο φορέα, η εξέλιξη από το 2007 έως το 2018 είναι τεράστια, και συγκεκριμένα της τάξεως των δισεκατομμυρίων δολαρίων. Γίνεται αντιληπτό δηλαδή από όλους τους εμπλεκόμενους πως η σύμπραξη τέτοιων συμφωνιών μόνο οφέλη έχει να δώσει και για τα δύο συμβαλλόμενα μέρη.

Γράφημα 9. Παγκόσμιες Δαπάνες σε χορηγίες από το 2007 έως το 2018

Global sponsorship spending from 2007 to 2018 (in billion U.S. dollars)

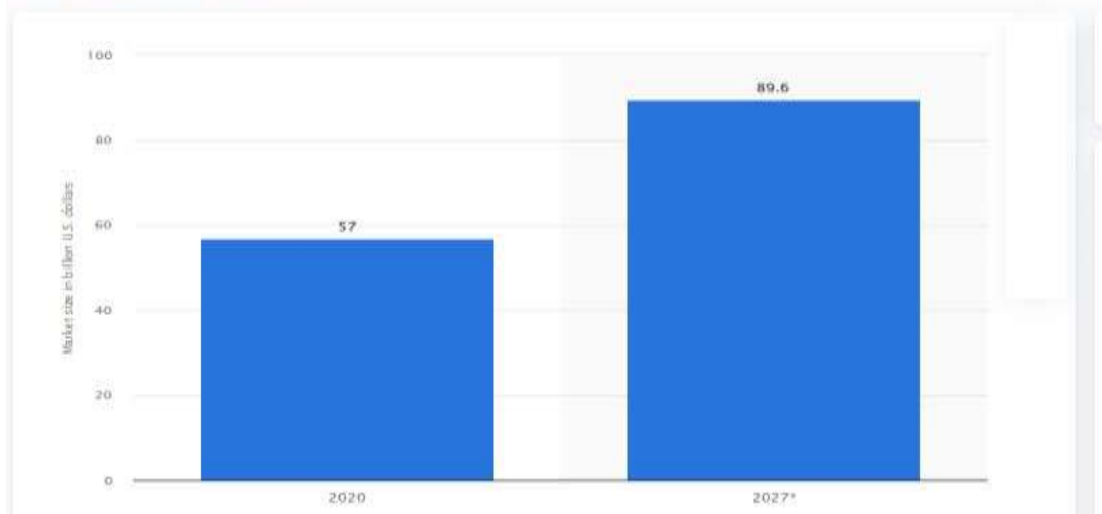
Πηγή: <https://www.statista.com/statistics/196864/global-sponsorship-spending-since-2007/>

(Πρόσβαση 10/12/2021)

Οι προβλέψεις μάλιστα αναφέρουν πώς πρόκειται να υπάρξει αύξηση σε σχεδόν 90 δισεκατομμύρια δολάρια μέχρι το 2027.

Γράφημα 10. Οι προβλέψεις για την αυξητική τάση της Αθλητικής Χορηγίας από το 2020 μέχρι το 2027

Size of sports sponsorship market worldwide in 2020 and 2027 (in billion U.S. dollars)

Πηγή: <https://www.statista.com/statistics/269784/revenue-from-sports-sponsorship-worldwide-by-region/>
(Πρόσβαση 10/12/2021)

Αξίζει να σημειωθεί πώς σύμφωνα με την ίδια στατιστική υπηρεσία Statista, στη Βόρειο Αμερική μόνο ανήκει περίπου το 1/3 από τη συνολική παγκόσμια αξία των χορηγιών, λόγω των δύο δημοφιλέστατων σε όλο το κόσμο πρωταθλημάτων, το National Basketball Association (NBA) και το National Football League (NFL).

Δεν είναι άλλωστε τυχαίο, πως όλες οι εταιρείες, ποσό μάλλον οι στοιχηματικές που εξετάζουμε, δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στο τμήμα μάρκετινγκ, και κυρίως στο τμήμα αθλητικού μάρκετινγκ, το οποίο και αποτελεί και ξεχωριστό τμήμα και υπηρεσία. Η διαφοροποίηση αυτή προκύπτει από το γεγονός πως το τμήμα του αθλητικού μάρκετινγκ στοχεύει αποκλειστικά στο προϊόν του αθλητισμού και ειδικότερα σε ομάδες, αθλητές και σπουδαία αθλητικά γεγονότα. Ο ξεκάθαρος αυτός στόχος να μεν είναι περιοριστικός, αλλά οι διαστάσεις που μπορεί να λάβει είναι τεράστιες. Ακούγεται οξύμωρο αυτό, αλλά τα αποτελέσματα μπορεί να είναι ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και θεαματικά, προδίδοντας τη τεραστία σημασία του αθλητισμού σε μια κοινωνία. Θα εξετάσουμε, πιο συγκεκριμένα, τις τρέχουσες αθλητικές χορηγίες ορισμένων στοιχηματικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας. Ειδικότερα, θα εστιάσουμε στην Stoiximan, στην Betshop και στην Bwin. Τα κριτήρια για τη διαμόρφωση της πολιτικής μάρκετινγκ που θα ακολουθήσει το αντίστοιχο τμήμα διαφέρουν ανά περίοδο και ανά περίπτωση. Σε πιο γενικά πλαίσια, θα μπορούσαμε να πούμε πως, υπάρχει ένας ανταγωνισμός 35

μεταξύ των αντίστοιχων τμημάτων των εταιρειών, αφού δεν είναι λίγες οι φορές που η μία εταιρεία παρακολουθεί στενά τις επιλογές της αντίπαλης εταιρείας, με αποτέλεσμα να εστιάζει και εκείνη με τη σειρά της στον αθλητικό αντίπαλο ώστε να εξασφαλίσει τη συνεργασία τους. Η τακτική αυτή, όταν εφαρμόζεται, έχει συνήθως ανεπιτυχή αποτελέσματα, αφού ο κάθε οργανισμός οφείλει να χαράσσει τη δικιά του στρατηγική και το δικό του σχεδιασμό.

Πίνακας 5. Αθλητικές Χορηγίες Stoiximan/Betano

STOIXIMAN / BETANO	
	<ul style="list-style-type: none"> ● ΠΑΕ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ, ΠΑΕ ΠΑΟΚ (GR)
	<ul style="list-style-type: none"> ● ΑΠΟΛΛΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ, ΑΠΟΕΛ, ΟΜΟΝΟΙΑ, FC ΠΑΦΟΣ (CY)
	<ul style="list-style-type: none"> ● BRAGA, SPORTING CP, SL BENFICA, FC PORTO, MARITIMO (POR)
	<ul style="list-style-type: none"> ● FCSB, UNIVERSITATEA CRAIOVA (RO)
	<ul style="list-style-type: none"> ● ATLETICO MINERIO, FLUMINENSE (BR)
	<ul style="list-style-type: none"> ● CLUB UNIVESIDAD DE CHILE, CD LA CERENA (CH)
	<ul style="list-style-type: none"> ● ΕΘΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΛΟ
	<ul style="list-style-type: none"> ● STOIXIMAN BASKET LEAGUE
	<ul style="list-style-type: none"> ● STOIXIMAN FUTSAL SUPER LEGUE
	<ul style="list-style-type: none"> ● ΠΕΤΡΟΥΝΙΑΣ ΕΛ., ΣΤΕΦΑΝΙΔΗ Α., ΚΟΡΑΚΑΚΗ Α.

Πίνακας 6. Αθλητικές Χορηγίες Betshop

<u>BETSHOP</u>	
	<ul style="list-style-type: none"> ● ΡΑΟΚ ΒC, ΙΟΝΙΚΟΣ ΒC
	<ul style="list-style-type: none"> ● ΟΛΥΜΜΠΙΑΔΑ ΥΜΗΤΤΟΥ, ΛΑΡΙΣΑ, ΓΙΑΝΝΕΝΑ, ΑΒΑΝΤΙΔΕΣ (ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ)
	<ul style="list-style-type: none"> ● ΤΟΛΙΟΥ Κ., ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗΣ Χ., GIANNIS FEJZULLAI, ΠΟΛΥΧΡΟΙΔΗΣ Γ., ΠΟΛΑΚ Ε.

Πίνακας 7. Αθλητικές Χορηγίες Bwin

<u>BWIN</u>	
	<ul style="list-style-type: none"> ● ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΒC

	<ul style="list-style-type: none"> ● BORUSSIA DORTMUND
	<ul style="list-style-type: none"> ● EUROLEAGUE BASKETBALL
	<ul style="list-style-type: none"> ● UEFA EUROPA LEAGUE, UEFA EUROPA CONFERENCE LEAGUE

Κρίσιμο είναι το ερώτημα που τίθεται, πώς και για ποιο λόγο, όταν μια στοιχηματική εταιρεία αποφασίζει να αναπτυχθεί σε μία ξένη αγορά και μια ξένη χώρα, εστιάζει τη προσοχή της στη συνεργασία με αθλητικά σωματεία; Η διαδικασία αυτή είναι από τις πρώτες που λαμβάνουν χώρα, όταν έχει ληφθεί οριστικά η απόφαση να υπάρξει άνοιγμα σε μία άλλη χώρα. Προφανώς και δεν είναι μονό η διαδικασία αυτή, αφού εξετάζονται και άλλοι παράγοντες νωρίτερα, όπως πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί (κουλτούρα) και φυσικά νομοθετικοί. Η προσπάθεια να υπάρξει σύνδεση με την εγχώρια αγορά και ταύτιση με την εγχώρια αντίληψη, ευδοκimeί μόνο με την εξασφάλιση ενός ικανού, σε αριθμό, ποσοστού οπαδών (fan base). Η επιλογή των ντόπιων ομάδων γίνεται ύστερα από ενδελεχή εξέταση του ιστορικού μεγέθους της ομάδας, της αγωνιστικότητας και των αποτελεσμάτων (τίτλοι, διακρίσεις), της υποστήριξης που γνωρίζει από πολιτικούς και κοινωνικούς κύκλους (politics), τη προσφορά σε εθελοντικές και μη κερδοσκοπικές δράσεις και φυσικά της αποδοχής από τη χώρα στην οποία αγωνίζεται. Για το λόγο αυτό για παράδειγμα, η KaizenGaming, μέσω του τμήματος της Betano, μόλις ανακοίνωσε το άνοιγμα της στη Βραζιλία, είχε συμφωνήσει για συνεργασία με την ομάδα της Atletico Mineiro, μία από τις ιστορικότερες ομάδες της χώρας, διασφαλίζοντας, αμέσως με τη παρουσία της, την αναγνωρισιμότητα που επιθυμούσε. Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί, για την ίδια εταιρεία, η συμφωνία με τη Braga, τη Benfica, τη Sporting Porto στη Πορτογαλία, με τη Πάφο, τον Αποελ, την Ομόνοια και τον Απόλλωνα Λεμεσού στη Κύπρο. Αντίστοιχες κινήσεις βλέπουμε και από τη Bwin με τη συμφωνία με τη ΚΑΕ Ολυμπιακός, της Betshop με τη ΚΑΕ Παιον και ΚΑΕ Ιωνικός.

Βλέπουμε όμως, πώς οι στοιχηματικές εταιρείες, που εξετάζουμε, δε περιορίζονται μόνο στην υποστήριξη αθλητικών ομάδων αλλά και μεμονωμένα αθλητών, οι περισσότεροι από τους οποίους δεν είναι ευρέως γνωστοί στο κοινό. Οι ενέργειες αυτές εντάσσονται στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των εταιρειών, αφού προσφέρουν στους αθλητές από τη μία αναγνωρισιμότητα και όλα όσα εκείνα χρειάζονται, κυρίως υλικά αγαθά, προκειμένου να εκείνοι

να παραμένουν αφοσιωμένοι στους στόχους τους. Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι και με παραδείγματα, όπως εξετάσαμε και πριν, η Stoiximan έχει ‘υιοθετήσει’ και εφαρμόζει το πρόγραμμά της Igoes, στο οποίο εντάσσονται κορυφαία ονόματα του κλασσικού αθλητισμού, όπως ο Πετρούνιας, η Στεφανίδη, η Κορακάκη, αλλά και άλλοι αθλητές, όχι τόσο δημοφιλείς, που εκπροσώπησαν τη χώρα μας στους Ολυμπιακούς Αγώνες στο Τόκιο το προηγούμενο καλοκαίρι. Αντίστοιχες ενέργειες παρατηρούνται και στη Betshop με τους Νικολαΐδου, Τόλιου, Φραντζεσκάκη και Fejzullai.

Η στήριξη αυτή προς τους συγκεκριμένους αθλητές είναι καθοριστικής σημασίας, αφού δε χαίρουν από τη μία της αναγνωρισιμότητας που τους αναλογεί στα ΜΜΕ και στο κοινό, λόγω ίσως της μικρής δημοτικότητας των αθλημάτων τους, και από την άλλη, οι απολαβές που λαμβάνουν από τη πολιτεία δεν είναι επαρκείς σε καμία περίπτωση. Με άλλο λόγια, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως η υποστήριξη στις ομάδες χαρίζει στις εταιρείες αναγνωρισιμότητα και φήμη, ενώ η υποστήριξη των εταιρειών προς τους αθλητές προσφέρει στους ίδιους αναγνωρισιμότητα.

Αφού εξετάστηκαν οι τομείς δραστηριοποίησης των χορηγιών, θα εστιάσουμε παρακάτω στη διαδικασία που προηγείται πριν ολοκληρωθεί η συμφωνία συνεργασίας με μία ομάδα/αθλητή/ομοσπονδία. Ειδικότερα, πριν από τη τελική απόφαση της επιλογής και της έναρξης συνεργασίας με τη μορφή της αθλητικής χορηγίας, κάθε στοιχηματική εταιρεία, και κυρίως το τμήμα του αθλητικού μάρκετινγκ σε αραστή συνεργασία με τη διοίκηση, προχωρά σε μία έρευνα αγοράς με σκοπό της χάραξη της στρατηγικής. Αρχικά, μόλις αποφασιστεί ο οριστικός στόχος, θα ξεκινήσει μία διαδικασία διαπραγμάτευσης η οποία θα περιλαμβάνει το ποσό που θα αποδοθεί στο συμβαλλόμενο μέρος, τα πλεονεκτήματα (benefits) που θα αποκομίσει η εταιρεία, η προβολή που θα υπάρξει στις εγκαταστάσεις του γηπέδου και στα social media, η δυνατότητα χρήσης της εικόνας και των αθλητών, καθώς και η συζήτηση για το bonus απόδοσης (performance bonus), των επιπλέον χρημάτων που θα δοθούν αν τυχόν

επιτευχθούν οι αθλητικοί στόχοι. Στη διαδικασία αυτή, καθοριστική είναι και η συμμετοχή του τμήματος των οικονομικών. Μόλις ολοκληρωθεί το περιεχόμενο της σύμβασης, αρχίζει η σύνταξή της, με τη σύμπραξη του νομικού τμήματος της εταιρείας. Η συμφωνία αυτή χρειάζεται να έχει ολοκληρωθεί και να έχει αποδοθεί εκατέρωθεν, ώστε να είναι εφαρμοστέα την ημερομηνία που έχει συμφωνηθεί. Τέλος, ακολουθεί η περίοδος monitoring, δηλαδή η επίβλεψη της τήρησης του περιεχομένου της συμφωνίας και δυνατότητα περαιτέρω αξιοποίησής της.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Στη σύγχρονη εποχή γίνεται πλέον αντιληπτό πώς η βιωσιμότητα, η πορεία και η ανάπτυξη μιας επιχείρησης δεν επιτυγχάνεται μόνον με την αύξηση των κερδών αλλά και με την επίδειξη εξωτερικής συμπεριφοράς με κοινωνικό πρόσημο, δηλαδή με πράξεις και αποφάσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ).

Σύμφωνα με τον Howard Bowen, το θεωρητικό της ΕΚΕ, «η υπευθυνότητα αναφέρεται στην υποχρέωση των επιχειρήσεων να επιδιώκουν εκείνες τις πολιτικές, να λαμβάνουν εκείνες τις αποφάσεις ή να ακολουθούν εκείνες τις δράσεις που συνάδουν με τους στόχους και τις αξίες της κοινωνίας μας». Στη πραγματικότητα δεν υπάρχει ένας κοινός αποδεκτός ορισμός σε διεθνές επίπεδο. Υπάρχον, ασφαλώς κοινές αναφορές, ωστόσο λόγω της πολυπλοκότητας του φαινομένου δεν έχει επιτευχθεί η διατύπωση ενός κοινού ορισμού. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη Πράσινο Βίβλο το 2001 διατυπώνει τον δικό της ορισμό, σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανησυχίες στις επιχειρηματικές τους δράσεις. Εγχώρια, το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ αποδίδει το δικό του ορισμό ως «την οικειοθελή δέσμευση των επιχειρήσεων για ένταξη στις επιχειρηματικές τους πρακτικές κοινωνικών και περιβαλλοντικών δράσεων, που είναι πέρα από όσα επιβάλλονται από τη νομοθεσία και έχουν σχέση με όλους όσους άμεσα ή έμμεσα επηρεάζονται από τις δραστηριότητές τους». Παρατηρούνται δηλαδή, διαφορετικά στοιχεία σε κάθε ορισμό, με κοινό προσανατολισμό ωστόσο τον εθελοντικό χαρακτήρα της ΕΚΕ.

Άμεσα συνδεδεμένες έννοιες με την ΕΚΕ είναι εκείνες των ενδιαφερομένων μερών (stakeholders). Τα ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούν το περιβάλλον (εσωτερικό/ άμεσο και εξωτερικό/ έμμεσο μίας επιχείρησης και εκδηλώνουν ενδιαφέρον για τις δράσεις της. Υφίσταται δηλαδή μία σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ τους. Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι είναι οι μέτοχοι, οι εργαζόμενοι. Έμμεσα ενδιαφερόμενοι αποτελούν το κράτος, η κοινωνία και οι οργανισμοί που σχετίζονται με την εταιρεία. Η βάση της θεωρίας των ενδιαφερόμενων μερών συμβάλλει στη κατανόηση του περιβάλλοντος (εσωτερικού και εξωτερικού) από την επιχείρηση, αντλώντας τις απαραίτητες πληροφορίες για τον προγραμματισμό της δράσης τους.

Άλλη έννοια που συνδέεται άρρηκτα με την ΕΚΕ είναι της επιχειρηματικής ηθικής. Αυτή αφορά, από τη πλευρά των εταιρειών, την εφαρμογή των ηθικών αξιών και αρχών της κοινωνίας, με σκοπό τη προαγωγή και τη προστασία του κοινωνικού συνόλου. Ο Weds το 2003 39

είχε αναφέρει πώς ο όρος της επιχειρηματικής ηθικής είναι αντιφατικός και αυτό διότι η έννοια της ηθικής δε συνάδει με τον όρο τη επιχείρησης. Θα εξεταστούν πιο αναλυτικά οι δράσεις ΕΚΕ των στοιχηματικών εταιρειών που παρουσιάζονται και ειδικότερα της Stoiximan Ltd, της Novibet και της Bwin.

Η περίπτωση της Stoiximan Ltd πλευρό των νοσοκομειακών υπαλλήλων και του Εθνικού Συστήματος Υγείας με τη παράδοση 250.000 ιατρικών масκών. Σαν να μην έφτανε αυτό, στη προσπάθεια της χώρας πέρυσι να αντιμετωπίσει το δεύτερο κύμα της πανδημίας, η Stoiximan προχώρησε σε μία σημαντική δωρεά εξασφαλίζοντας 6 κινητές Μονάδες Εντατικής Θεραπείας συνολικής αξίας 500.000 ευρώ. Στη Κύπρο, η εταιρεία δώρισε σημαντικό ιατρικό εξοπλισμό (2 αναλυτές αίματος με τα αναλώσιμά τους).

Η περίπτωση της Novibet

Προς την ίδια κατεύθυνση και η εταιρεία της Novibet, με τη κοινωνική πρωτοβουλία της The GiANT Heart. Σε συνεργασία με τον

οργανισμό που επιτελούν μοναδικό κοινωνικό έργο. Η αρχή έγινε πριν λίγους μήνες, με τη συγκέντρωση χρημάτων και τη δωρεά υπερσύγχρονου ιατρικού μηχανήματος στην Ογκολογική Μονάδα Παιδών “Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη-ΕΛΠΙΔΑ”. Είναι βέβαιο πώς, η Novibet με τον

Γιάννη Αντετοκούνμπο θα συνεχίσουν το έργο τους αυτό, ενισχύοντας κοινωνικές δομές με μεγάλη προσφορά.

Έλληνα διεθνή καλαθοσφαιριστή Γιάννη Αντετοκούνμπο, η Novibet ξεκινάει μία σειρά δράσεων με στόχο να υποστηρίξουν μαζί

Η περίπτωση της Bwin

Τέλος, και η Bwin στάθηκε στο πλευρό των υγειονομικών κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19. Με σημαντικές δράσεις στήριξε τόσο το Εθνικό Σύστημα Υγείας όσο και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες που επλήγησαν από την πανδημία. Επίσης, στήριξε τους πυρόπληκτους της Εύβοιας από τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2021. Γενικότερα, και η Bwin έχει αναλάβει πάρα πολλές πρωτοβουλίες, στηρίζοντας εμπράκτως εκείνους που χρειάζονται βοήθεια.

Η περίπτωση του ΟΠΑΠ

Ο ΟΠΑΠ, όντας ο κορυφαίος πάροχος παιγνίων στη χώρα μας και από τους αναπτύξει ένα πλήρως οργανωμένο πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Με τα ποσά που διέθεσε ανακαινίστηκαν ιατρικές μονάδες σε δημόσια νοσοκομεία της Ελλάδας, όπως για παράδειγμα η Οφθαλμολογική και η νοσηλευτική μονάδα ΩΡΛ του νοσοκομείου «Παναγιώτης και Αγλαΐας Κυριακού» και την Καρδιολογική μονάδα στο παιδιατρικό νοσοκομείο «Η Αγία Σοφία».

Συμπεραίνεται δηλαδή πώς σχετικά και αυτά που αναφέρθηκαν, στα πλαίσια των πρωτοβουλιών κοινωνικής ευθύνης, οι εταιρείες αναλαμβάνουν ισχυρές πρωτοβουλίες με κοινωνικό προσανατολισμό στις περιοχές που δραστηριοποιούνται, χώρες τη προκειμένη περίπτωση, για την καταπολέμηση τρεχουσών συγκυριών. Τα χαρακτηριστικά παραδείγματα των εταιρειών που εξετάστηκαν, αποδεικνύουν πως έχουν ανεπτυγμένο πρόγραμμα ΕΚΕ. Σαφέστατα, ανταποδίδουν κατά κάποιο τρόπο την εμπιστοσύνη που τους δείχνει η κοινωνία για τη διασκέδασή τους και από την άλλη, μέσω κοινωνικών προσφορών, αναδεικνύουν και ενισχύουν το εταιρικό τους προφίλ. Είναι βέβαιο πώς, οι δράσει αυτές θα συνεχίσουν μέσω οργανωμένων προγραμμάτων ΕΚΕ για την αντιμετώπιση ζητημάτων και τη παροχή ευκαιριών.

ΜΕΘΟΔΟΣ

Στα πλαίσια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας, θα διεξαχθεί έρευνα για την επίλυση σημαντικών ζητημάτων, συνεπικουρούμενη με τη διενέργεια τριών ημι-δομημένων συνεντεύξεων. Με την ευρεία έννοια του όρου, ο ορισμός της έρευνας περιλαμβάνει τη συλλογή πληροφοριών και δεδομένων για την πρόοδο της γνώσης. Διαφορετικά, έρευνα ονομάζεται η τεχνική συλλογής δεδομένων για κοινωνική έρευνα. Υφίστανται δύο είδη έρευνας, η ποσοτική έρευνα και η ποιοτική. Η ποσοτική έρευνα αποσκοπεί στην εύρεση σχέσεων μεταξύ διαφόρων παραγόντων. Ειδικότερα, αναφέρεται στη συστηματική διερεύνηση φαινομένων με στατιστικές μεθόδους, μαθηματικά μοντέλα και αριθμητικά δεδομένα. Χρησιμοποιείται συνήθως αντιπροσωπευτικό δείγμα παρατηρήσεων και επιδιώκεται γενίκευση σε ένα ευρύτερο πληθυσμό. Η συλλογή δεδομένων γίνεται με δομημένα πρωτόκολλα, όπως ερωτηματολόγια, κλίμακες και δοκίμια επιτευγμάτων. Από την άλλη, η ποιοτική έρευνα στοχεύει στην διερεύνηση και κατανόηση σε βάθος των κοινωνικών φαινομένων. Δύναται η ευκαιρία στον ερευνητή να ανακαλύψει αρκετά δεδομένα για το ως προς εξέταση ζήτημα. Η ποιοτική προσέγγιση αποτελεί μια κατά βάση διερευνητική μέθοδο. Οι Lincoln και Guba, έγραψαν το 1985 ότι οι ποιοτικές μέθοδοι είναι φυσικές (Lincoln και Guba, 1985). Ο ερευνητής έτσι μπορεί να διεισδύσει στην προσωπικότητα των υποκειμένων και να κατανοήσει τις κοινωνικές επιρροές που τα υποκείμενα έχουν δεχτεί (Παπαγεωργίου, 1998: 9-10). Στην εργασία, θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της ποιοτικής έρευνας, αφού θα εξεταστεί το κοινωνικό φαινόμενο των Τυχερών Παιγνίων. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της εργασίας θα αναζητηθούν πηγές από την ελληνική εθνική νομοθεσία σχετικά με τα Τυχερά Παιγνία, θα μελετηθούν τα δημοσιευμένα φύλλα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, αποφάσεις και οδηγίες του αρμόδιου οργάνου της Επιτροπής

Εποπτείας και Ελέγχουν Παιγνίων. Επιπλέον, θα αναζητηθεί υλικό τόσο σε ακαδημαϊκά βιβλία αλλά και άρθρα δημοσιευμένα στο διαδίκτυο (Internet). Διαδικτυακές πηγές και σύνδεσμοι βάσει του ενδιαφέροντος του υπό εξεταζόμενου ζητήματος θα εξεταστούν προσεκτικά και θα αναφερθούν αναλυτικά.

Επίσης, άλλη μία μέθοδος που θα αξιοποιηθεί είναι εκείνη της Μελέτης Περίπτωσης (Case Study), και ειδικότερα της εταιρείας KaizenGaming (Stoiximan Ltd), στελέχη της οποίας θα συμμετάσχουν στις συνεντεύξεις. Η Μελέτη περίπτωσης (case study) αποτελεί μία ιδιαίτερα δημοφιλή ερευνητική μέθοδο. Βασίζεται στην εξέταση μίας μεμονωμένης περίπτωσης. Ένα 42

μεγάλο πλεονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι πως ο ερευνητής επικεντρώνεται σε μία συγκεκριμένη περίπτωση ή κατάσταση και εξερευνά τις διάφορες αλληλεπιδράσεις που συμβαίνουν μέσα σε αυτή, αποτελώντας ένα χρήσιμο εργαλείο στα πρώτα στάδια μίας έρευνας. Ανήκει στις ποιοτικές μεθόδους. Η μελέτη περίπτωσης κατηγοριοποιείται σε (1) επεξηγηματική, η οποία διερευνά τις σχέσεις αιτίου και αποτελέσματος, (2) περιγραφική, στόχος της οποίας είναι η ανάλυση των διαπροσωπικών γεγονότων μετά από ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και (3) διερευνητική όπου προσπαθεί να δώσει απαντήσεις στα ερωτήματα ‘ποιος’ ή ‘τι’. Η συγκεκριμένη μέθοδος αρκετές φορές συνοδεύεται από άλλες μεθόδους συλλογής δεδομένων, όπως πειράματα, ερωτηματολόγια ή συνεντεύξεις. Στην εργασία θα αξιοποιηθεί το μοντέλο της Διερευνητικής μελέτης περίπτωσης, με τη βοήθεια ημι-δομημένων συνεντεύξεων

Δείγμα

Κατά τη διάρκεια της παρούσας εργασίας διενεργήθηκαν 3 ημι-δομημένες συνεντεύξεις με τέσσερα συνολικά άτομα, τα οποία και αποτελούν το δείγμα μας. Πιο συγκεκριμένα, τα τέσσερα αυτά άτομα είναι υπάλληλοι-στελέχη της Stoiximan Ltd, σε καίριες θέσεις ευθύνης των ανάλογων τμημάτων με τα ζητούμενα της εργασίας που εξετάζονται. Ειδικότερα, η πρώτη συνέντευξη διενεργήθηκε με τον Sports Marketing Manager της συγκεκριμένης εταιρείας. Η επόμενη που ακολούθησε ήταν με τους δύο υπαλλήλους του τμήματος του Υπεύθυνου Στοιχηματισμού, δηλαδή Junior Responsible Gaming Specialist και η τελευταία συνέντευξη διεξήχθη με το Compliance τμήμα της εταιρείας, με υπάλληλο Senior Compliance Office in Compliance Corporate Functions. Αξίζει να σημειωθεί εδώ πως εστάλησαν 4 συγκεκριμένες προσκλήσεις και οι τέσσερις απαντήσεις ήταν θετικές, ενδεικτικό της προθυμίας και της διάθεσης των ερωτώμενων να συμμετέχουν. Κοινό χαρακτηριστικό όλων των ανωτέρω υπαλλήλων είναι το ίδιο αντικείμενο απασχόλησης, αφού η πολυετή εμπειρία τους στο εκάστοτε τμήμα που εργάζονται, η αποδοχή του κοινού οράματος και η επιδίωξη των κοινών στόχων της εταιρείας. Η επιλογή τους σαφώς και δεν ήταν τυχαία, καθώς λαμβάνουν αποφάσεις και δράσεις στο τομέα τους και βοήθησαν σημαντικά στη κατανόηση των ερωτημάτων και των διαδικασιών που ακολουθούνται. Σαφέστατα, και οι τέσσερις υπάλληλοι που συνεργάστηκαν για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας, έδωσαν τη συγκατάθεσή τους προκειμένου να αναφερθούν.

Μέσα συλλογής δεδομένων

Για τη συλλογή δεδομένων θα διενεργηθούν τρεις συνεντεύξεις με τα ανωτέρω στελέχη. Γενικότερα, η συνέντευξη (interview) αποτελεί έναν προφορικό τρόπο συλλογής δεδομένων στον οποίο φυσικά εμπλέκονται τουλάχιστον δύο άτομα, ο ερωτών και ο ερωτώμενος. Η συνέντευξη είναι ένα από τα βασικότερα εργαλεία της ποιοτικής μεθόδου. Πρόκειται για την αλληλεπίδραση, την επικοινωνία μεταξύ προσώπων, που καθοδηγείται από τον ερευνητή ή ερωτώντα με στόχο την απόσπαση πληροφοριών σχετιζόμενων με το αντικείμενο της έρευνας (Cohen και Manion, 1992: 307-308). Με άλλα λόγια πρόκειται για την μέθοδο που έχει ως αντικείμενό της να σχηματίσει ένα «νοητικό περιεχόμενο» (Mialaret, 1997: 148), να αποκαλύψει πτυχές της προσωπικότητας και να αναγνωρίσει συμπεριφορές. Βασικό εργαλείο της είναι η συνομιλία που λαμβάνει χώρα μεταξύ δύο ή και παραπάνω προσώπων. Αποτελεί την πιο διαδεδομένη μέθοδο συλλογής δεδομένων στις ποιοτικές έρευνες. Αυτό που διακρίνει τις συνεντεύξεις από τη συνηθισμένη μορφή συνομιλίας είναι η ύπαρξη ενός καθορισμένου πλαισίου και σκοπού και η συστηματική προσπάθεια που καταβάλλεται για την επίτευξή του. Στις συνεντεύξεις, ο πρώτος (ερωτών) συνήθως είναι ο ίδιος ο ερευνητής που επιδιώκει να συλλέξει όλα τα στοιχεία που έχουν σχέση με τον σκοπό της έρευνας και θα μπορούσαν να «εκμαιευθούν» προφορικά από τον δεύτερο (ερωτώμενο/δείγμα της έρευνας). Η συνέντευξη είναι παρόμοια μέθοδος με το ερωτηματολόγιο με τη διαφορά πάντα ότι οι απαντήσεις εδώ δίνονται προφορικά και τις περισσότερες φορές χρησιμοποιούνται ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Υπάρχουν τρία είδη συνεντεύξεων δομημένη ή τυποποιημένη, ημι-δομημένη και η ελεύθερη- μη δομημένη. Στη δική μας περίπτωση, αξιοποιήθηκε το είδος της ημι-δομημένης συνέντευξης. Η ημι-δομημένη συνέντευξη αποτελεί την πιο ευέλικτη μορφή συνέντευξης. Αποτελείται από ένα σύνολο προκαθορισμένων, κατά κάποιον τρόπο, ερωτήσεων και χρησιμοποιείται συχνά από νέους ποιοτικούς μελετητές ώστε να έχουν έναν οδηγό για τα θέματα που θεωρούν ότι είναι σημαντικά να καλύψουν στο πλαίσιο της συνέντευξης.

Στην ημι-δομημένη συνέντευξη ο ερευνητής καθορίζει εκ των προτέρων το είδος των πληροφοριών που θέλει να εξαγάγει από τον ερωτώμενο και, κατά συνέπεια, σχεδιάζει την πορεία που θα δοθεί στη συνέντευξη. Χρειάζεται να σημειωθεί εδώ ότι ο συγκεκριμένος τύπος συνέντευξης παρουσιάζει ευελιξία: α) ως προς την τροποποίηση του περιεχομένου των ερωτήσεων ανάλογα με τον ερωτώμενο, β) ως προς την εμβάθυνση σε κάποια θέματα με συμμετέχοντες που κρίνονται κατάλληλοι, γ) ως προς τη σειρά με την οποία τίθενται οι ερωτήσεις και δ) ως προς την πρόσθεση ή αφαίρεση ερωτήσεων ή θεμάτων για συζήτηση.

Επομένως, η επιλογή του συγκεκριμένου τύπου συνέντευξης δεν ήταν τυχαία, αφού η δομή της και τα πλεονεκτήματά της ευελιξίας που προσφέρει, δημιούργησαν ένα γόνιμο έδαφος διαλόγου, που ασφαλώς κατευθυνόταν από συγκεκριμένες ερωτήσεις που έχει καταγράψει ο ερευνητής,

Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Το δείγμα επιλέχθηκε βάσει της προσωπικής μας αναζήτησης εντός της εταιρείας για το ποιοι υπάλληλοι στα αρμόδια τμήματα που μας ενδιαφέρουν έχουν εξέχουσες αρμοδιότητες και αναλαμβάνουν δράσεις και πρωτοβουλίες. Αφού λοιπόν, εντοπίστηκαν τα άτομα του δείγματος, τότε ο ερωτών τους προσέκλυσε με ηλεκτρονική αλληλογραφία (email), αφού δεν ήταν εφικτή η διαζώσης προσέγγισης λόγω της πανδημίας του Covid-19 και η εργασία γινόταν αποκλειστικά από το σπίτι. Συνολικά εστάλησαν 4 διαδικτυακές προσκλήσεις στα συγκεκριμένα άτομα και ελήφθησαν 4 θετικές απαντήσεις. Ειδικότερα, η επικοινωνία ήταν άμεση και ασφαλώς και τα τέσσερα άτομα θέλησαν να μάθουν περαιτέρω για την εκπόνηση της εργασίας και άμεσα έδωσαν τη συγκατάθεσή τους προκειμένου να καθοριστεί ακριβής ημερομηνία για τη συνέντευξη. Όπως αναφέρθηκε, τόσο η προσέγγιση όσο και η διεξαγωγή των συνεντεύξεων έγινε με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και ειδικότερα μέσω της εφαρμογής Google Meetings. Η πρώτη συνέντευξη με τα στελέχη του τμήματος Υπεύθυνου Στοιχηματισμού κανονίστηκε για τις 24/11/21 και ώρα 17:30 έως τις 18:00. Η διάρκεια της συνέντευξης ήταν 30 λεπτά περίπου. Η δεύτερη συνέντευξη κανονίστηκε για τις 26/11/21 και ώρα 13:00 έως 13:30 με τον Senior Compliance Office in Compliance Corporate Functions. Και οι τρεις συνεντεύξεις διεξήχθησαν μέσα στο εργασιακό ωράριο της εταιρείας. Η διάρκεια της συνέντευξης ήταν περίπου 45 λεπτά.. Η τρίτη και τελευταία συνέντευξη διεξήχθη στις 3/12/21 και ώρα 12:00 μεταξύ του Sports Marketing Manager της εταιρείας και του ερευνητή και εκπονητή της εργασίας. Συνολικά τέθηκαν 3 ερωτήματα σε κάθε συνέντευξη και η συζήτηση εξελισσόταν και αναλυόντουσαν περαιτέρω ζητήματα. Θα αναφερθούν αναλυτικά τα ερωτήματα που τέθηκαν στον κάθε συνεντευξιαζόμενο. Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνέντευξης με τα στελέχη του τμήματος του Υπεύθυνου Στοιχηματισμού, σκοπός ήταν να γίνει κατανοητός το συνολικό πλαίσιο του Responsible Gaming και ο τρόπος διαχείρισης περιστατικών που ξεφεύγουν από τα πλαίσια του ασφαλούς παιχνιδιού. Τέθηκαν κατά σειρά τα εξής ερωτήματα:

- 1.Υπάρχει νομοθετική πηγή που να θεσπίζει πολιτικές Υπευθύνου Στοιχηματισμού στη χώρα μας ;

2. Ποια μέτρα λαμβάνει η εταιρεία για την πρόληψη και αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων ;
3. Ποια αποτελούν τα χαρακτηριστικά εκείνα ενός παίκτη που ενδέχεται να έχει προβληματική συμπεριφορά εξαιτίας των τυχερών παιγνίων;

Κατά της διάρκεια της δεύτερης συνέντευξης με τον Senior Compliance Office in Compliance Corporate Functions εξετάστηκαν ζητήματα νομικής φύσης για τη μετάβαση από το προσωρινό καθεστώς που υφίστατο μέχρι πρότινος στο μόνιμο νομικό καθεστώς των εταιρειών αυτών. Στη συζήτηση αυτή, επισημάνθηκε από τον ερωτώμενο η απαιτητική διαδικασία ολοκλήρωσης της αίτησης για την προσκόμισή της προκειμένου η εταιρεία να λάβει την άδεια διεξαγωγής για τα επτά επόμενα χρόνια. Ειδικότερα, τέθηκαν τα εξής ερωτήματα :

1. Ποιες είναι οι νομικές αλλαγές που επήλθαν ;
2. Πόσο σημαντική ήταν η συγκεκριμένη αυτή νομοθετική πρωτοβουλία ;
3. Ποιες είναι οι εταιρείες που κατάφεραν να λάβουν νόμιμη άδεια διεξαγωγής παιγνίων στη χώρα μας ;

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας συνέντευξης με τον Sports Marketing Manager σκοπός ήταν να γίνει αντιληπτό και κατανοητό ο τρόπος που αποφασίζει, επιλέξει και τέλος ολοκληρώνει μία διαδικτυακή στοιχηματική εταιρεία τις χορηγίες που επιθυμεί να συνάψει τόσο με αθλητές μεμονωμένα όσο με και αθλητικά σωματεία. Τα ερωτήματα που τέθηκαν ήταν τα εξής :

1. Με ποια κριτήρια αποφασίζει μία εταιρεία τον αθλητικό σύλλογο που επιθυμεί να συνάψει χορηγική συμφωνία ;
2. Ποιοι αποφασίζουν για την επιλογή των κατάλληλων ομάδων και αθλητών ;
3. Τι αποτελεί το αντικείμενο των συμφωνηθέντων με την ολοκλήρωση της συμφωνίας μεταξύ της εταιρείας και του αθλητικού συλλόγου/αθλητή ;

Τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων εξετάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα των χορηγιών και ήταν ιδιαίτερα βοηθητικά στην κατανόηση των ερωτημάτων.

Δεοντολογικά ζητήματα

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας θα παρουσιαστούν 3 ημι-δομημένες συνεντεύξεις για τη κατανόηση καίριων και καθοριστικών ζητημάτων. Ασφαλώς, θα έχει δοθεί η συναίνεση τόσο της εταιρείας KaizenGaming όσο και των συμμετεχόντων στη συνέντευξη για την ανώνυμη παρουσίασή τους με έγγραφη συγκατάθεση τους. Θα παρουσιαστεί το έγγραφο συναίνεσης και συγκατάθεσης της εταιρείας KaizenGaming που θα εξεταστεί για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η συγκεκριμένη εργασία είχε ως στόχο να εξετάσει το νομοθετικό πλαίσιο του διαδικτυακού στοιχήματος στην χώρα μας, εξετάζοντας το από διάφορες πτυχές. Κατά τη διάρκεια της εργασίας, η βιβλιογραφική αναζήτηση του ερευνητή, η μελέτη της εθνικής νομοθεσίας και οι συνεντεύξεις που διεξήχθησαν οδήγησαν σε συμπεράσματα και αποτελέσματα τα οποία θα συζητηθούν. Η εξέταση των υπαλλήλων της εταιρείας Stoiximan με τη προθυμία τους να μοιραστούν με τον ερευνητή σημαντικά ζητήματα και εργασιακές τους εμπειρίες συνέβαλε καθοριστικά στην διεξαγωγή των τελικών συμπερασμάτων. Η αλήθεια είναι πως αποτελούσε αδήριτη ανάγκη η θέσπιση ενός θεσμικού καθεστώτος για τη χορήγηση μόνιμων αδειών διεξαγωγής τυχερών παιγνίων στις αντίστοιχες εταιρείες. Η ανάγκη αυτή προέκυπτε από τα τεράστια χρηματικά ποσά που καθημερινώς ανταλλάσσονται και από τη τεράστια απήχηση και το αμείωτο ενδιαφέρον που υπάρχει για τον συγκεκριμένο κλάδο στη χώρα μας. Η απήχηση αυτή μάλιστα, αποτυπώνεται από το γεγονός ότι στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται εταιρείες παγκόσμιου βεληνεκούς, στο σύνολο 15, και ασφαλώς με τεράστια εμπειρία.

Ήδη από τη συνέντευξη με τον Senior Compliance αναδείχθηκε πόσο σημαντική υπήρξε η θεσμική πρωτοβουλία για τη παροχή μόνιμης πλέον άδεια και πόσο επίπονη διαδικασία ήταν για όλες τις εταιρείες να ολοκληρώσουν επιτυχώς τη διαδικασία, καταρτίζοντας ορθά την αίτησή και όλες τις προϋποθέσεις που έχουν τονιστεί και απαιτούνται από την Πολιτεία. Τα κριτήρια, οι προϋποθέσεις και γενικότερα η διαδικασία για τη κατοχή μόνιμης άδειας, έχουν τεθεί σε αυστηρά πλαίσια και με συγκεκριμένες κατευθύνσεις, εξασφαλίζοντας τη νομιμότητα, την αξιοπιστία και την διαφάνεια. Επίσης, η Πολιτεία, κατά αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζει ότι από τη στιγμή που οι εταιρείες οι συγκεκριμένες έχουν τη δυνατότητα να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις για να λάβουν τη μόνιμη άδεια, τότε είναι ικανές να μείνουν πιστές στις υποχρεώσεις τους και κατά τη διάρκεια της χορήγησης της άδειας. Βέβαια, το Κράτος έχει θεσπίσει τις Διοικητικές και Ποινικές Κυρώσεις που θέτουν ένα πέπλο νομικής προστασίας και κάλυψης σε φαινόμενα παραβίασης των κείμενων διατάξεων.

Η συνέντευξη με τα στελέχη από το τμήμα του Υπεύθυνου Στοιχηματισμού ανέδειξε σε πρώτη φάση τις θεσμικές πρωτοβουλίες της Πολιτείας οι οποίες δεσμεύουν τις στοιχηματικές εταιρείες να αναλαμβάνουν πρακτικές και μέσα πρόληψης και αντιμετώπισης του εθισμού από 48

τα τυχερά παίγνια. Επιβεβαιώθηκε στον ερευνητή η πιστή και συνεπής πρακτική προς την κατεύθυνση αυτή και όπως επιβεβαιώθηκε, η εταιρεία της Stoiximan πράγματι ακολουθεί τις κείμενες διατάξεις όπως για παράδειγμα με το Τεστ Αυτοξιολόγησης. Η συζήτηση είναι ιδιαίτερα εποικοδομητική, αφού τονίστηκε πώς η ανεξέλεγκτη ενασχόληση με τα τυχερά παίγνια εγκυμονεί τεράστιους κινδύνους τόσο για την παίκτη ατομικά όσο και για τη κοινωνία συνολικά. Η προσωπικά πειθαρχία, και ασφαλώς οι κοινωνικοί φορείς αλλά και η ίδια η Πολιτεία μπορούν να προστατεύσουν από φαινόμενα εθισμού. Άλλωστε, ο εθισμός στα τυχερά παίγνια αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο που υπήρχε, υπάρχει και θα συνεχίσει να υπάρχει, για αυτό οφείλουν όλοι να δείξουν τη δέουσα προσοχή και να εστιάσουν, ώστε όταν παρατηρούνται προβληματικές συμπεριφορές, να αναλαμβάνουν δράση άμεσα. Το σημαντικό είναι ότι έχουν τεθεί τα όρια και τα μέσα για τη προστασία τόσο σε θέματα Υπεύθυνου Στοιχηματισμού αλλά και όσον αφορά την αξιολόγηση των υπηρεσιών και θεμάτων που ενδεχομένως να υπάρχει αυθαιρεσία από τη πλευρά των στοιχηματικών παρόχων με τη δυνατότητα υποβολής καταγγελιών. Τόσο η ίδια η Πολιτεία όσο και η ΕΕΕΠ έχουν αναλάβει εύστοχες και αποτελεσματικές θεσμικές πρωτοβουλίες με επίκεντρο την ασφάλεια και την φερεγγυότητα των υπηρεσιών.

Ο ρόλος της ΕΕΕΠ έχει πλέον αναβαθμιστεί και συμβάλλει καθοριστικά στην δημιουργία ενός υπεύθυνου παιχνιδιού. Οι αρχές, οι αξίες και οι κανόνες της ΕΕΕΠ, η πίστη των στελεχών της στο κοινό όραμα που τους ενώνει, επιβεβαιώνουν την επίτευξη των στόχων της. Η ΕΕΕΠ, όντας πιστή στην αποστολή της, σε διαρκή επικοινωνία με το κοινωνικό γίγνεσθαι καταγράφει προβληματισμούς, καταγγελίες και εμπειρίες γενικότερα. Σε συνεχή συνεργασία με την Πολιτεία και με κοινωνικούς οργανισμούς στο εσωτερικό, αλλά συνάπτοντας και γόνιμες συνεργασίες σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, εκμεταλλευόμενη την εξέλιξη της τεχνολογίας, επιδιώκει να βελτιώσει ακόμη περισσότερο το ήδη υπάρχον περιβάλλον. Ανάμεσα στις προτεραιότητές της φυσικά, και το ασφαλές και υπεύθυνο παιχνίδι.

Η τελευταία συζήτηση με τον Sports Marketing Manager ξεκαθάρισε πολλά ζητούμενα και ερωτήματα. Οι πολιτικές που εφαρμόζει η Stoiximan στα πλαίσια των αθλητικών χορηγιών και των δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης επιβεβαιώνουν πλήρως όσα μοιράστηκε με τον ερευνητή ο Manager. Αποτελεί μείζον ζήτημα για μία εταιρεία η επιλογή της κατάλληλης ομάδας, η οποία θα τη βοηθήσει να αναπτύξει τη δυναμικότητά της. Άλλωστε, αυτό επιβεβαιώνεται και από τις ήδη συμφωνηθείσες χορηγίες της Stoiximan που ήδη αναπτύχθηκαν. Οι συμφωνίες με τον Ολυμπιακό, τον ΠΑΟΚ, ομάδες που κάνουν κάθε χρόνο πρωταθλητισμό 49

σε Ελλάδα και Ευρώπη, η επιλογή αθλητών που αποτελούν παγκόσμια φαινόμενα και κάτοχοι παγκόσμιων τίτλων, όπως ο Πετρούνιας, η Στεφανίδη και η Κορακάκη, αποδεικνύουν πώς η πρακτική της εταιρείας είναι επιτυχημένη. Ωστόσο, η επιτυχημένη αυτή πορεία δεν περιορίζεται μόνον στο εσωτερικό, αλλά και στο εξωτερικό με το brand Betano με τη νέα συνεργασία με την Atletico Mineiro στη Βραζιλία, η οποία αναδείχθηκε και πρωταθλήτρια, με την Braga, τη Benfica και τη Σπόρτινγκ Λισαβόνας στη Πορτογαλία και στη Κύπρο με τον ΑΠΟΕΛ, την Ομόνοια, τον Απόλλων Λεμεσού και τη Πάφο.

Παρατηρείται δηλαδή, πώς η εταιρεία τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό εμπνέει μία εμπιστοσύνη στις σχέσεις της και γίνεται αντιληπτό πώς η επίτευξη συμφωνιών με τόσο μεγάλους συλλόγους και αθλητές είναι επωφελής και για τις δύο πλευρές. Άλλωστε, οι συμφωνίες αυτές αποτελούν ένα μέσο για τις εταιρείες να έχουν πρόσβαση στο φίλαθλο κοινό της ομάδας. Τα δύο αυτά προϊόντα συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους. Την ίδια πολιτική και στρατηγική φαίνεται πώς εφαρμόζουν και οι άλλες δύο εταιρείες που εξετάστηκαν τα χορηγικά τους προγράμματα, της Betshop και της Bwin. Σπουδαίοι ελληνικοί σύλλογοι όπως η ΚΑΕ Προμηθέας Πατρών, η ΚΑΕ ΑΕΚ και η ΠΑΕ Άρης για τη πρώτη και η ΚΑΕ Ολυμπιακός και η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή διοργάνωση καλαθοσφαίρισης μπάσκετ στην Ευρώπη, η Euroleague για τη δεύτερη. Ωστόσο, και σε δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης οι εταιρείες αυτές δεν μένουν στάσιμες. Έχοντας αναπτύξει μεγάλα προγράμματα κοινωνικής υπευθυνότητας, ανταποδίδουν την εμπιστοσύνη που τους δείχνει η κοινωνία, στηρίζοντας εμπράκτως νοσοκομειακές μονάδες, πόσο μάλλον κατά την εποχή της πανδημίας του Covid-19 που το σύστημα υγείας αιμορραγούσε, και πολίτες που έχουν ανάγκη. Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, παρατηρείται ότι τα τυχερά παίγνια, με τη μορφή του διαδικτυακού στοιχηματισμού που εξετάστηκε, μπορεί να ειπωθεί πώς αποτελούν περισσότερο, από ότι μπορούσε να φανταστεί κάποιος, κομμάτι της καθημερινότητάς μας. Είτε επειδή αποτελούν αντικείμενο ψυχαγωγίας, είτε επειδή συμβάλλουν σε κοινωνικές προσπάθειες, είτε επειδή δίνουν το παρόν σε αθλητικές εκδηλώσεις, είτε επειδή αποφασίζονται ψηφίσματα και νόμοι για αυτές, γίνεται αντιληπτό πώς επηρεάζουν και δρουν σε άμεση αλληλεπίδραση σε όλο το φάσμα της κοινωνίας όπως κοινωνικοοικονομικό, πολιτικό, αθλητικό. Κομμάτι που χρήζει λογικής και πειθαρχημένης ενασχόλησης από όλους.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ/ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η παρούσα εργασία αποσκοπούσε στη παρουσίαση του νομοθετικού πλαισίου για τον στοιχηματισμό μέσω διαδικτύου και κυρίως στη καταγραφή του θεσμικού ρόλου της ΕΕΕΠ και του ζητήματος του Ασφαλούς Παιχνιδιού και τους τρόπους με τους οποίους ένας τέτοιος στοιχηματικός πάροχος αναπτύσσει το πρόγραμμα των χορηγιών του και των δράσεων του στα πλαίσια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Ασφαλώς, παρατηρήθηκε πώς πράγματι τα τυχερά παίγνια αποτελούν ένα αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας της κοινωνίας και χρειαζόταν η θέσπιση ενός ασφαλέστερου θεσμικού πλαισίου. Ζητήματα εθισμού στα τυχερά παίγνια αντιμετωπίζουν πολλές οικογένειες και έχουν θεσπιστεί τα μέσα για τη πρόληψη και αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων, με τον αναβαθμισμένο ρόλο της ΕΕΕΠ.

Όσον αφορά το κομμάτι του δράσεων για τη σύναψη χορηγιών, παρατηρείται πώς δίνεται ιδιαίτερη προσοχή και βάρος στις στρατηγικές αυτές, αφού αποτελούν σημαντικό γρανάζι στις διαδικασίες ανάπτυξης και εξέλιξης. Η παρούσα έρευνα, μπορεί να αποτελέσει τη βάση για επόμενες εργασίες που θα ασχοληθούν με τις νομικές διαφοροποιήσεις και τις αλλαγές που μπορεί να λάβουν χώρα στη διαδικασία απόκτησης μόνιμης άδειας, σε νέες πρακτικές πρόληψης και καταπολέμησης του εθισμού στα παίγνια και φυσικά στην αναβάθμιση είτε γενικότερα στις αλλαγές ως προς τον ρόλο της ΕΕΕΠ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Advertising.gr. (2021). *GiANT Heart: Νέα καμπάνια Novibet με τον Γιάννη Αντετοκούνμπο* [Image]. Retrieved from <https://www.advertising.gr/advertising-2/kampanies/giant-heart-kambania-novibet-giannis-antetokounmbo-113536/>
- Anon. (2021). Sports Sponsorships [In person]. ΑΘΗΝΑ.
- Anon. (2021). Legal Frame-Work [In person]. ΑΘΗΝΑ.
- Anon. (2021). Responsible Gaming [In person]. ΑΘΗΝΑ.
- bet365. (2021). Retrieved 6 December 2021, from <https://www.bet365.gr/#/HO/>
- Betshop.gr. (2021). Αγώνες Στοιχήματα και Καζίνο στην betshop.gr | Εδώ ανήκεις. Retrieved 12 December 2021, from <https://www.betshop.gr/>
- bwin. (2021). bwin. Retrieved 10 December 2021, from <https://sports.bwin.gr/el/sports bwin>.
- (2021). Κοινωνικό Αποτύπωμα - bwincares. Retrieved 18 December 2021, from <https://bwincares.gr/eteriki-ypefthynotita/>
- Csrhellas.org. (2021). CSR® Hellas – Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Retrieved 19 December 2021, from <https://csrhellas.org/>
- e-nomothesia.gr. (2021). e-nomothesia.gr. Retrieved 10 November 2021, from <https://www.e-nomothesia.gr/law-news/iskhuei-apo-phebrouariou-gia-ten-apospase-odigon.html>
- Euroleague Basketball. (2021). Euroleague | Euroleague Basketball. Retrieved 18 December 2021, from <https://www.euroleaguebasketball.net/euroleague/>
- fonbet.gr. (2021). Fonbet. Retrieved 14 December 2021, from <https://www.fonbet.gr/>
- GiantHeart-NoviBet. (2021). Home - GiANT Heart. Retrieved 15 December 2021, from <https://www.giantheart.gr/en/>

Gough, C. (2021). Revenue sports sponsorship 2020 | Statista. Retrieved 14 December 2021, from <https://www.statista.com/statistics/269784/revenue-from-sports-sponsorship-worldwide-by-region/>

GRAF. (2021). Home - GRAF. Retrieved 13 December 2021, from <http://www.graf.net/>

Griffiths, M. Mark Griffiths | Nottingham Trent University. Retrieved 29 December 2021, from <https://www.ntu.ac.uk/staff-profiles/social-sciences/mark-griffiths>

Guttmann, A. (2019). Sponsorship spending worldwide 2007-2018 | Statista. Retrieved 19 December 2021, from <https://www.statista.com/statistics/196864/global-sponsorship-spending-since-2007/>

HELLENIC PARLIAMENT. (2007). [Ebook]. HELLENIC PARLIAMENT. Retrieved from <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/P-POLITIST-PAP.pdf>

IAGR. (2021). IAGR. Retrieved 10 December 2021, from <https://iagr.org/>

Interwetten. (2021). Αθλητικό-στοίχημα. Retrieved 11 December 2021, from <https://www.interwetten.gr/el/>

Iroes.gr. (2021). Ήρωας Είναι Αυτός που Κάνει ό,τι Μπορεί | Iroes.gr. Retrieved 16 December 2021, from <https://www.iroes.gr/>

Kaizengaming. (2021). Welcome to Kaizen - GameTech Redefined | Kaizengaming. Retrieved 14 December 2021, from <https://kaizengaming.com/>

Koronios, K., Vrontis, D., & Thrassou, A. (2021). *Strategic sport sponsorship management – A scale development and validation* [Ebook] (1st ed.). Nicosia: Strategic sport sponsorship management – A scale development and validation. Retrieved from https://sci-hub.st/https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.03.031?fbclid=IwAR2hraQjU3_fGLrVFqOL0lunE CqnSIwloGAABrXQu0EjymqyScTHo6ZSBp0

Maté, G. Addiction Expert, Speaker and Best-selling Author Dr. Gabor Maté. Retrieved 29 December 2021, from <https://drgabormate.com>

Mullin, B., Hardy, S., Sutton, W., & ΑΥΘΙΝΟΣ, Ι. (2004). ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ (2nd ed., pp. 125-134, 268-285). ΑΘΗΝΑ: ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ.

Nader, Y. (2020). *Sports Sponsorship: Evolution, Content Analysis, Problems, Trends*. Novosibirsk: Novosibirsk State University.

National Betting Authority. (2021). National Betting Authority. Retrieved 4 December 2021, from <https://nba.gov.cy/>

N1-casino.gr. (2021). Online καζίνο N1 στην Ελλάδα | Online μπόνους N1casino | Καλύτεροι κουλοχέρηδες | Ρουλέτα | Μπακκαράς. Retrieved 16 December 2021, from <https://n1-casino.gr/>

Netbet.gr. (2021). ONLINE ΚΑΖΙΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΣΤΗ NETBET.GR. Retrieved 14 December 2021, from <https://www.netbet.gr/>

Novibet.gr. (2021). Online Stoixima Ελλάδα | Νόμιμη Εταιρία για Στοιχημα | Novibet. Retrieved 10 December 2021, from <https://www.novibet.gr/stoixima>

Opap.gr. (2021). Αρχική Σελίδα - Opap.gr - ΟΠΑΠ. Retrieved 14 December 2021, from <https://www.opap.gr/>

Opap.gr. (2021). Βασικές δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Retrieved 14 December 2021, from <https://investors.opap.gr/el-gr/about-us/responsibility/summary-of-csr-activities>

OPAP. (2021). *OPAP_IMAGE_LOGO* [Image]. Retrieved from <https://investors.opap.gr/en>

Pamestoixima.gr. (2021). Pamestoixima.gr. Retrieved 13 December 2021, from <https://www.pamestoixima.gr/home#/>

Pokerstars.gr. (2021). Online Poker – Play Poker Games at PokerStars. Retrieved 14 December 2021, from <https://www.pokerstars.gr/>

ProtoThema. (2020). Η ιστορία του παιχνιδιού από τον 18ο αιώνα μέχρι σήμερα!. Retrieved 2 November 2021, from <https://www.protothema.gr/greece/article/1058022/i-istoria-kai-i-exelixi-tou-kazino/>

PSSP. (2021). Concurrent Disorders | Gambling, Gaming & Technology Use. Retrieved 11 November 2021, from <https://learn.problemgambling.ca/eip/concurrent-disorders>

- Stoiximan.gr. (2021). Retrieved 9 December 2021, from <https://www.stoiximan.gr/sportingbet>.
- sportingbet. (2021). sportingbet. Retrieved 13 December 2021, from <https://sports.sportingbet.gr/el/sports>
- Sport24.gr. (2021). Η ιστορία των τυχερών παιχνιδιών στην Αρχαία Ελλάδα. Retrieved 2 November 2021, from <https://www.sport24.gr/stoixima/casino/i-istoria-ton-tycheron-paichnidion-stin-archaia-ellada.9505297.html>
- vistabet. (2021). vistabet. Retrieved 17 December 2021, from <https://casino.vistabet.gr/el/games>
- winmasters.gr. (2021). winmasters.gr. Retrieved 19 December 2021, from <https://www.winmasters.gr/el/sports/i/>
- ΑΠΕ - ΜΠΕ. (2020). *Με φορητές ΜΕΘ αξίας 500.000 ευρώ, η Kaizen Gaming (Stoiximan) στηρίζει το Εθνικό Σύστημα Υγείας* [Image]. Retrieved from <https://www.amna.gr/business/article/506198/Me-forites-METH-axias-500000-euro--i-Kaizen-Gaming-Stoiximan-stirizei-to-Ethniko-Sustima-Ygeias>
- ΑΥΘΙΝΟΣ, Ι. (2015). ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ και ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ των ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ (1st ed., pp. 117-123). ΑΘΗΝΑ: SPORT OPTION.
- ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ. (2021). Λ. Αυγενάκης: «Τομή στην αθλητική μεταρρύθμιση η χρηματοδότηση των ομάδων από τον νέο τρόπο φορολογίας επί των κερδών στα δελτία των τυχερών παιγνίων». Retrieved 2 November 2021, from <https://gga.gov.gr/grafeio-tupou/deltia-tupou/3290-2021-03-22-12-27-20>
- ΕΕΕΠ. (2021). Αρχική. Retrieved 18 December 2021, from <https://www.gamingcommission.gov.gr/>
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Δ., & ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΣ, Δ. (1997). ΤΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (1st ed., pp. 131-141). ΑΘΗΝΑ: ΑΘΛΟΤΥΠΟ.
- ΚΕΘΕΑ. (2021). Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων - ΚΕΘΕΑ. Retrieved 10 November 2021, from <https://www.kethea.gr/>

ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ. (2022). *Οι κοινωνικές δράσεις της bwin για το 2021 που έκαναν τον κόσμο μας λίγο καλύτερο!* [Image]. Retrieved from <https://www.protothema.gr/greece/article/1194791/oi-koinonikes-drasesis-tis-bwin-gia-to-2021-pou-ekanan-ton-kosmo-mas-ligo-kalutero/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ – ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ

Η εταιρεία KaizenGaming χορηγεί την συναίνεση και την συγκατάθεσή της για την χρήση του ονόματος και του εμπορικού σήματος της εταιρείας Kaizen (Betano/Stoiximan) όπως επίσης και στην χρησιμοποίηση στοιχείων που αφορούν την εταιρεία KaizenGaming για να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο ως Μελέτη Περίπτωσης για την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας με τίτλο " Το Νομοθετικό Πλαίσιο του Διαδικτυακού Στοιχηματισμού στη χώρας μας και ο ρόλος της ΕΕΕΠ. Αθλητικές χορηγίες και Διαδικτυακό Στοιχείμα", έπειτα από αίτηση του ενδιαφερόμενου κ. Γιαννακόπουλου Φώτιου. Επιπλέον, δίνεται η άδεια και η συγκατάθεση της εταιρείας ο ερευνητής να διεξάγει συνεντεύξεις και συζητήσεις με στελέχη της εταιρείας KaizenGaming προκείμενου να συμβάλλουν στους σκοπούς της εργασίας. Ειδικότερα, τα στελέχη που δίνεται η άδεια να συζητήσουν με τον ερευνητή κατέχουν τις θέσεις εργασίας του Sports Marketing Manager, του Junior Responsible Gaming Specialist και του Senior Compliance Ofhcer..

Η συγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε και συγγράφηκε από τον κ. Γιαννακόπουλο Φώτιο στα πλαίσια της μερικής εκπλήρωσης των υποχρεώσεων απόκτησης του μεταπτυχιακού τίτλου του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών και Επιχειρήσεων» του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού στην Σχολή Επιστημών Ανθρώπινης Κίνησης και Ποιότητας Ζωής του Παν/μίου Πελοποννήσου στην κατεύθυνση «Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών & Επιχειρήσεων» με επιβλέπων Καθηγητή τον κ. Μάριο Δανιήλ Παπαλουκά. Βασικός σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναλύσει το νομοθετικό πλαίσιο του διαδικτυακού στοιχηματισμού, το ρόλο της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων, το φαινόμενο του Υπεύθυνου και Ασφαλούς Στοιχηματισμού και τη στρατηγική των εταιρειών για τη σύναψη αθλητικών χορηγιών. Θα ολοκληρωθεί και θα κατατεθεί στην βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Σπάρτης και παραχωρήθηκε στη ΒΙΚΕΠ το μη αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης και διάθεσης της ηλεκτρονικής μορφής της μέσω του Ιδρυματικού Αποθετηρίου «@μητός», υπό την προϋπόθεση ότι διατίθεται για εκπαιδευτική ερευνητική χρήση μη κερδοσκοπικού/εμπορικού χαρακτήρα.

Η Εταιρεία

ΚΑΙΖΕΝ DIGITAL SERVICES ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ - ΠΡΩΨΘΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
40,2 ΧΛΜ ΑΤΤΙΚΗΣ ΟΔΟΥ - ΣΕΑ II ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ
ΠΑΙΑΝΙΑ - ΑΤΤΙΚΗΣ - Τ.Κ. 19002 - ΤΗΛ: 215 5609950
Α.Φ.Μ. 997801860 - Δ.Ο.Υ. Φ.Α.Ε. ΑΘΗΝΩΝ